

**'t Begin, midden en eynde der see-rooveryen van den
alderfameusten zee-roover Claes G. Compaaen, van Oostzanen
in Kennemer-landt ...**

<https://hdl.handle.net/1874/227269>

't Begin, Midden en Eynde

Der See-Kooveryen / van den Alderkameusten

Z E E - R O O V E R,

CLAES G. COMPAEN,

Van Oostzanen in Kennemer-landt.

Urbattende sijn wonderlijke / vzeemde en Landts
schadelijke Drijf-tochten.

Waer in verthoont wordt,

Hoe hy met weynigh Schepen de Zee onbeplygh ghemaecht /
een ongelooffelijken Bupt / en groot getal van Schepen van alle
Landen gerooft / en af geloopen heeft.

t A M S T E R D A M,

By Michiel de Groot, Boeck-verkooper / op den Nieuwen-Dijck /
tuffchen bey de Haerlemmer-sluyfen / 1662.

V O O R - R E D E N.

HEt sal mogelick yemant vreemdt duncken waerom ick de moeyte aen-ge-
 nomen heb, te beschrijven de verhandelde daden, en schadelijcke drijs-
 tochten, van den Alderfameusten Zee-Roover *Claes Compaen*, terwijl
 doch sijn gantsche doen ende laten niet en heeft gestrekt dan tot ruine van
 verscheyden volckeren, en voornemelijck van de Ingesetenen onses Vaderlands,
 die Edele ende Vrye Zee-vaert, de handelinge in vreemde Landen, de Vriendschap
 der Bondt-geuooten, eude wat des meer is, soo heeft geuioleert datter menigh arm
 door sijn geworden, en van het hare ghekomen, sonder hem alleen een weynigh te
 verrijcken, des gelijcks noch by brengen (ken weet door wat vreemde forge, en selt-
 samen imaginatie) dat foodanige dingen geschreven zynde, seer gevarelijck mocht-
 ten wesen voor swacke sinnen, omme daer door geïnfecteert te worden, tot de drijs-
 tochten des herten, van diergelijcken actien mede in 't werck te willen stellen, op
 hoope van foodanigen succes te bekomen, aenschouwende de voorspoedige voort-
 ganc, het geluckigh middel, en geen boose eynde, daer beneuens mach het andere
 in tegendeel verwonderen, waerom ick dese sijn seer wonderlijcke en schadelijcke
 drijs-tochten, niet volkomen en in sijn geheel beschrijft so als men gewent sijn ye-
 mants leven, handel ende wandel te beschrijven, het welck een werck konde ghe-
 ven als men gemeenelijck seydt, van d'ander Werelt, of ten miusten waerom dat ick
 niet sorgvuldelijck het klouwen by den draet gesocht, een recht achter een volgen-
 den verhael maeck, dagh-tafels wyse, diergelijck een kete aen malk ander gehecht
 des te aengenamer soude sijn omme te door-lesen, en die alles wanneer mijn daer
 over gevraegt wiert, van 't eerste so als van 't laetste, soude na mijn vermogen daer
 op antwoorden volgens dese by gestelde redenen, te weten, dat ick in desen deele
 overgemaect hebbende dese wonderlijcke en Landts schadeijcke handelingeren,
 vande welke toende gantsche Werelt waeghde, noodigh achte daer van yets wat
 met fundament te seggen, niet van voornemen zijnde omme den Duyvel een kaer-
 se te ontstecken, oft sijn beelt op 't altaer te zetten, also weynig als de gene die sijn
 wercken en doen met alle sijne hoedanigheden bekendt maken, daerom niet be-
 hoorende geacht te worden hem gepresen te hebben, ghelijck als wel die het lof van
Nero beschreven, hem groote eere toe-voegden, ofte van de koortse ofte van eenig
 ander quaedt, want buyten twijffel is daer vergrijpinge in: nu de gene die het leven
 handel en wandel van *Nero*, ofte de aert, nature en gestalte van de *Februs* beschreven
 hebben, want dat is de Historien ende Medecijn-kenners gemeen, datse alles aantek-
 kenen wat tot de materie dient, selfs in den hooghsten graet van het goede en van 't
 quade, vande doodt en van 't leven, van gesontheydt en van sieckte, wanneer ick op
 desen tijdt voorgenomen hadt om te verhalen van 't leven en bedrijf so veeler boe-
 ser en goddelooser Keyseren, Koningen, Vorsten, Princen, Graven, Baronnen, Ede-
 len, Amtenaren, Hooft-Officieren, Burgers en Boeren, die voortijden in dese ver-
 dorven eeuwen het alles in 't wildt aengestelt hebben, wie sou so uyt sinnigh sijn, en

V O O R - R E D E N .

my nageven, dat ick de goddeloosheden de bedriegeryen, 't geweld doen, Moorderyen, Roven, Branden en diergelijcke prees, daerom is dit seker geen slecht voorstel te achten so 't yemandt voorstelde en vast daer by bleve datmen van sodanige dingen niet reppen moest om dat niet deses mans handelinghe niet alleen, maer oock de naburen en verre Bont-ghenoten veel schade is aenghedaen, en dat dit licht schynen mocht dat men door dese vertellingen sijn lof ofte roem niet gebreydt had. Jae ick noeme hem in den titule den alder-famieusten Zee-roover, so weynich tot syner verheerlijckingh als Numroth een geweldige Iager voor den Heere genoemt wort, niet om sijn goede maer quade Fame, die gantsch *Europa* over gebreydt, oock in de deelen van *Libien*, *Mauritamen*, *Fees*, *Maroca*, langhs de Kusten der Mooren en *Indie* door ghevlogen was, en waerlijck het gaet datter uyt soude moghen volgen, midts andere Volckeren door 't overwegen sijner Successe in de weynige Iaren dat hy roofde) dit lesende hem selven op wecken soude, om dierghelijcke actien mede te beginnen, en daer door ons Landt, de Nabueren en Bondt-ghenoten Landen beschadigen mochte, ja sekerlijck dit soude een sorgh vuldigheyt wesen, so wanneer die plaets houden mocht onder de menschen Kindren, die in een korten tijd alle de Historien, alle de Cronycken en voornamelijck de Journalen ofte Jaer-tijt-Boeckken (die nochtans voor alle tyden voor het licht der waerheydt, en den wegh tot goede seden genaemt zijn, selfs by de verstandighste Vorsten en Heeren gheprezen) van boven neder souden werpen in Lethis poel, ofte in den afgrondt der vergetenheydt, want in de selve vindtmen de voornaemste daden vande alder grootste Monarchen, Keyseren, Koningen, Vorsten, Princen, Graven, Baronnen, Edelen onedelen, Burgeren en Boeren die meest al-te-mael met Goddeloose, moet-willige treurige en wonderlijcke Landtschadelijcke drijf-tochten versien: daer de verlockinge van verscheide haestige op komingen, onrechtvaerdige verkrijginge van Kroonen, Septhers, Heerschappyen, machten middelen Rijckdommen, en met der weelderich bloejen der Goddeloosten, moetwilligsten en aldequaetsten menschen, leckerlijck noch een ander in druck op 't harte gheven sou, nochtans en worden die niet alleen beschreven, uyt grooter voor wetenheyte en wel beradentheyte van geleerde Mannen, maer oock daer over begaest van wel wijse Vorsten, niet anders wetende ofte sulcx ghedydt omme de quaden te lastren en de vromen te prijsen, jae om aen te wijzen en overvloedelijck te vertoonen, niet hoe dat men de quaden navolgen soude maer de goede, en datmen daer in als in een spiegel sien kan, hoe dat oock selfs in desen leven het den goddeloose vergolden wordt, die het oock verwondert waerom dat ick hier niet breeder en handel, desgelijcx in ordre als wel in een Historie vereyscht wordt, moet weten dat het my aen de stof ontbreeckt, en niet minder, aen de maet stock om alles wel te schicken ende te stellen, want soo veel *Compaen* aengaet, die byna van alles een oogh getuyge geweest is, die heeft hem van eersten aen seer ingetogen gehouden, en by na niemant sijne dingen willen vertellen, dan somwijlen hier ende daer een weynigh aen sijne goede bekenden, en die

hy

hy vertrouwde datter so heel veyl niet mede en souden zijn: wanneer hy vernierde dat yemandt hem ernstelick vraeghde om sulcx te annoteren, ofte dat hy vreesde sy het verhaelde souden op schrijven, so treckt hy zijn woorden binnen, en woude niet meer seggen, ick had langh gehoopt omme te komen tot een ware en volkomender bescheydt van veele saecken, menende dat my niemandt beter helpen konde dan de persoone selfs, te weten *Compaen*, en socht daerom alle gelegentheyd om met hem in gespreck te komen, maer en vorderde niet, heb namaels uyt de mond van een *Sardammer*, *Soeteboom* gehoordt, dat deselve door vrienden aenhouden beloofd was in presentie van d'Officier *Pieter van Soutelande*, en de Secretaris *Jacob de Graef*, dat hem eenighe besondere dingen by dito *Compaen* in minnelicke communicatie souden verhaelt worden, maer sulcx na-vorschende verstonen van de gemelde H.S. dat hy hem niet vinden het ter gestelder tijt en plaetse doemen hem socht, hem van andere daer over aengesproocken zijnde, soude gheseght hebben, ick en wil hem niet een Duyvel seggen, ey doch soude ick die lieden daer mede aen de galgh helpen, wanneer se oock al meenden te roven gelijk ick gedaen heb, so vielen se wel haest in den strop, en souden opgehangen worden, hy verwonderde hem met my van dese blauwe uytvlucht, en doen ick geen meer bekomen konde, dan't gene de vrient my noch mede deelde dat hy van langer hant by malkander versamelt had, most ik oock roemen met de riemen die my ter handen bestelt waren, seer verstijft zijnde met de meren van dito *Soeteboom*; en voornamelick met de aenteekeningen van *Nicolaes a Wassenauer*, die vele dinghen daer van forghvuldelijck beschreven en in't licht uyt gegeven heeft, sulcx hy *Compaen* selver verklaerde by gelegentheyd (het dertiende deel van *Wassenauer* doorsiende) seggende en bekennde datter veel dinghen recht en nade waerheydt ghestelt waren, oock veele dinghen niet. Want *Compaen* veelmaels sijn tijdt verdrieff nemende by eenen *Ian Vechtersz. Smit*, tot Oost-zanen sijn over *Buerman*, vertelde soo nu en dan dinghen die hy wellijden mocht dat se het wisten, en buyten twijffel uyt de beste ben, gemelde *Smit* dede eyndelijck het sijn oock daer toe, en verhaelde noch dit en dat daer by, waer op *Claes Compaen* hem vraeghde wie sulcks gheseght hadt? antwoorde sulcks wel te weten, maer van wie vraeghde hy wederom? van *Nicolaes Wassenauer*, seyde *Ian Vechtersz.* in de Historie van *Europa* aen het derthiende deel, het welcke voor den dagh ghebracht wierdt, hy dit siende, besagh oock alles meermalen over, en sprak daer zijn veele faken in die onwaerachtighen noyt geschiedt zijn, maer my verwondert seer hoe de ghemelde *Wassenauer* soo veel te weten gekomen is van mijn handel en doen, 'k en gheloove niet dat eenighe van mijne Schepen sulcks hadden konnen over-schrijven, want seyde hy, wy hadden van overlanghen de Journalen (ofte dagh-tafels) nevens de andere Boecken buyten Boordt gheworpen, niet te min hy mocht wel weten dat soo een geleerde wel ervaren en nau door snuffelden Man, als ghemelde *Wassenauer* was, uyt een ruygh ontwerp, en beknootte beschrijvinge konde maken, een werck van een volkomene Historie, met een vloeyende wel-sprekentheyd, daer zijn ge-

wisselijck oock in andere talen dingen aengeteyckent die andere Landen betreffen, want soo wanneer dingen die men in heymelijcke vertrecken spreekt, en doet, van de Voghelen door de lucht, en over de gantsche werelt worden vervoert, hoe veel te meer dat men aen den dagh, in't oogh van soo veel menschen, en verscheyden Natien bedryven, ick heb hier in geene ofte seer weynigh ordre van Jaren kunnen houden, en minder van dagen, wanneer nu dit ofte dat geschiet is behalven op sommige plaatsen, daar van andere schryvers jaar en dagh aengetekent wort, en heb de stucken meest elk op sich selven gehandelt, op dat, dat werck niet door malkandren ghehaspelt souden worden, versoecke aen den gunstighen Leser dit van my in't goede te wiilen nemen. Wanneer yemandt nader bescheydt van 't een ofte 't ander heeft, sullen by gelegentheytsulcx hier in mede te passe kunnen brengen, eyndende dese voor-reden, wil den liefhebber van alle vreemdigheden, en de geene die het Lesen mocht, noch hier by doen het geene de meer gemelde *Nicolaas a Wassenar*, tot sijn besluydt stelt, daer hy seght, het zijn de gheene die hunne reeckeninghen de Reders aengaende, oock hare Journalen of Boecken verduystren, in vier ofte in Zee worpen om die te bedecken datse niet gheschreven ofte vertelt worden, tot waerschouwinge ofte aendieninghe zijn, datse daerom niet vry kunnen wesen ofte haer gunst stellen, eerstelijcken beklaeght hun hare conscientie, die is bekend watse bedreven hebben, die hem de meeste ongerustigheydt baert, ten anderen hoe wel de Schriften verbrandt zijn, soo en zijns niet verborghen voor den ingever sulcker daden, dat is den Duyvel, die de actie niet sal vergeten, ten derden sy sijn by Godt bekend, die 't sijner tijdt rekenenschap des Huysgesins eysschen sal volghens de Heylige Schrifture.

Nil occultum quod non revelabitur.

NICOLAES A WASSENAER,

In de Historie der Nederlanden 13 en 14 Deel.

Siet foodanigen eynde hebben meest alle Zee-roveren gebadt, siet eens wat straffe dat geoeffent is aen een Fransman, die de Zee onveyligh maeckte, in 't 14 Deel Pag. 24.

De Veenboer is mede een vermaert Zee-roover en Hollander geweest, dese hadde licentie genomen om op de vrye Neringe te gaen, maer geen buyt krijgende die hem verrijcken konden, begaf hem tot Excessen, en stroopte alles wat hem voor quam, meest hem in de middelantsche Zee onthoudende, maer hoe ellendig den loop sijnes levens gefloten is, leest 13 Deel Pag. 30.

En doen den Ouden *Danser* sijn quaet leven (met 'et verliesen van sijn hooft by de Turcken) eyndighde, was Anno 1616. Hy bracht het Hof van den Koninck van Spanjen sulcken schrik aen, dat hy het Eylandt *Ivis* ghebrant-schat hebbende, den Koninck van Spanjen advijs dede geven, wat hy liever wilde dat hy 't plonderde, of dat hy rantsoen of schattinge daer van ont-sigh, leest 13 Deel Pag. 30.

Sijn deerlijcken omme komen kanmen in 't breede lesen by *Willem Litgou*, in sijn 19 Jarige Reyse.

't Begin, Midden en Eynde

Der Z E E - R O O V E R Y E N .

Van den Alderkameusten See-Roover

CLAES G. COMPAEN.

Claes Gerritſz Compaen, geboren tot Ooftzanen, in Kennemer-Landt/ Compaen van waer, ende waer gefin tot Zee-roven; woonachtigh ſtencorzen de Kerck / is niet een van de minſte Neder-
laanſche Zee-roovers getweeft / die in ſoo veel Eeuwen / als de Hollan-
deren de Zee bebaren hebben / noyt ſijns gelijcken heeft gehad. In het
begin ſijner See-baren vzoegh hy hem heel burgerlijck / ſynde een op geſchoren
Jonghman / met blondr haren / ende ſchoon van gedaente / de Daert offenen-
de / bedyde ſoo wel op Guinea als elders / ſoo dat hy om ſijn Gelt wel aen te leg-
gen / participeerde in de handel van de Avonturpe / die tot dienſt van het Vader-
landt hy de Hooge Overhepdt aen-geleght was tegens Spanjen / ende boozna-
melijcken teghens de Capers van St. Lucas ende Calis / oock Durnkerkers
ende Ooffendenaers. So men ſepdt / ſelde hy daer ſijn meeste Middelen hy
op / het welcke oogſchijnelijck wel gegaen soude hebben / maer de Durnen die
ghekregen wierden / en quamen niet eens tot voordeel van hem / ofte van de an-
dere mede-ſtanders / maer waren ober al hy-nae byz gheoordeelt / en baren la-
ten / ende ſchoon anders bleeck / quam'er ebentwel niet van : het welcke hy ſeer
rubel op at / ende niet herdoutwen konde : Van voorzichtig ſynde (ſo men het
voorzichtig noemen mach) hieldt ſijn voorz-nemen binnen / ende kroyte ſijn
leet op / van meeningh ſynde / om eens ſijn ghelegenhepdt uyt te vinden / dat hy
onder ſchijn van ſelver op ten Dvandt te willen gaen / hem als dan soude mogen
vzoecken ober ſijn ergene Heeren ende Landts Aleden / of dat hy ſijne ſchade
soude ſoecken te verbeteren / met 'et nemen der Schepen van ſijn ergen Vaders
Landt / hier ober ſolciteerden hy om Capiteyn te weſen vande Avonturpe /
dat in ghewillight wierdt / ſijne Kechers op ſoekende die hy ten meesten-deele
bont / het andere wierdt hem toebertrouwt / niet denckende dat hy wat quaets
in de ſin had : dus geraekte hy allencykens met ſijne dinghen ghereedt / hi regh
een Schip van hondert laſten men 17 ſtucken / en daer hy tachtentigh mannen :
betoonde hem ſeer begeerigh te weſen om in Zee te mogen gaen ende wanneer
hy by ghelegenthepdt met yemandt in woorden viel / van ſijn booznemen te-
ghens de Durnkerkers ende andere Spaenſche Schepen / ſepde hy meentigh-
maelen knickende met ſijn hooft. Kom ick maer eens in Zee, ofte : ſo wanneer
ick maer in Zee komen kan , ha , ha , en met deſe halve redenen wiſſen de onbes-
kende niet anders te vamen of hy wilde den Dvandt de vzoek wacker op neste-
len : maer daer ſchool wat anders in de woorden : Kom ik maer eens in Zee,
Ojae ! ſo ick'er maer in koom , ende dierghelijck / waer uyt naemaels wel
bleeck dat hy niet anders hoor en hadt / dan te doen het gheene batter wel
laest op-ghebolght is : niet-te-min hy hadt ſijn Commiſſie van de Hoogh :

Gerrit Pieteriz, Avonturier valt en sterft, dies 't Schip Compaen koopt.

Woog: Heeren Staten Generael / en de Prince van Oranjen om upt te gaen als opzichte Avonturiers doen. 't Schip daer wy boozens van aen-geroert hebben / was gekocht van de Weduwe van Gerrit Pieteriz, van Medenblick, geweest sijnde een Avonturier van de V. Woog: Heeren Staten: dese had bekomen op de Spaensche Zee een goeden buyt die hy na 't Vaderlandt meende te brengen/ maer ontrent de Hoofden komende soa wierd' inder nacht aen hem gebootschapt dat een van sijn alder-beste Bootsgezellen (Malg om genaemt) in doorgs noot was/ dies hy op stont/ en in 't doncker upt sijn Casuyt daer na toe loopende/ een van de Lupcken van boven neder vtel/ en hem soo beseerde/ dat hy van den val sturft/ dies Compaen aen dit Schip quam booz een goede somme/ en bleeffe achte dupsent guldens op te quaet/was geheten/'t Schip Walta, had mede in de slag van Gibraltar gheweest/doen Jacob van Heemskerck een groote Victorie bevocht tegens de Spaensche: hoe wel het hem sijn leven koste.

Compaen en de Admiraliteyt en een Buytman in sonderlinge handelinge.

Hy begint eens tijdt te wozen dat Klaes Compaen na Zee soude gaen / ghereet zijnde, ghekomen wesende tot Medenblick: daer de Admiraliteyt Heeren doen waren; onder wiens opzicht hy als een goede Capiteyn mede 't Zee ging/ soo noodtghde hy hun te hast/ om een afscheydts maeltijdt te doen/ en de sojre te dincien/ 't welck nock ghedaen wierdt / vertrouwende dat hy 't wel mer de Republijche of het gemeene beste meenden/ in scheidten seide Compaen sy wilden soa wel doen en betalen het geene het teert was/ wisten wel dat hy al sijn ghereet besteed had/aende uytustinge van 't Schip en sijn toe-behooren/soud' een goeden buyt gekregen hebbende) dat dankelicken wederom beloonen/en liever dubbelt betalen/ ja waer het wesen mocht rijckelijck vergelden/ de Heeren deden sulcx upt een goeden im-bozst/en daer op gaet hy mer veel verriedigheyt/en eyndelijcken met een goede booz de wiar in de Noordev Oceaen, het eerste dat hem ontmoete/ was een Buytman van Egmont op Zee, die hy aen boort boer / de Buytman vondt hy besich achter by de Galgh / daerse gemeenlick de masten op leggen/ in komende/ vzaeghde hy terstont na den Staer-man / die quam verbaest met de hoedt in de hande/ bidbende dat hy sijn en der sijnner leven versehoonen wilde/ want meende dat et een Dupnkerker was/don Compaen seide niet te begeeren dan een Vast Varingh/en dat noch booz gelt/ het welcke soa ghewilligh nae gekomen wierdt/ dat hem de Stuerman daer by noch een Con souden Viscy vereerde / en men handelde Vriendelijck / doch in plaets van gelt/ gaf hy de Buytman een handt-teecken om de betalinghe tot Hoorn te vinden by de Heeren ter Admiraliteyt van het Noordev Quartier / daer hy mede te vreden was/ niet wetende of hy was een vroom Capiteyn van het Vlandt/ en hadt den Varingh duer verkocht / ghelijck deselve doen oock seer gheldtgh was / scheidten met een goede adieu. Als de Varingh-vanght ghedaen was / en de Buytman tot Enckhuysen quamen / gingh de Egmonder nae Hoorn, en versocht van de Heeren ter Admiraliteyt sijn volboeninghe / vertoonende een Edelste van Compaen haven Capiteyn/ soo hy meende/ de Heeren saghen op malkanderen/ verseeckerende hun nu dat den Zee-roover niet goedts in den sin hadt / gaven tot bescheydt/hem aengaende/ hadden daer booz niet te betalen / wilde gheen gheldt gheven booz soo een Schelm/ die de Oudmanne der Hoogh Woog: Heeren Staten niet alleen te buyten gingh/ maer oock hem geheel tegens het wel-baren van 't Vaderlandt kanten: hy mocht de schade aen sijn been binden / en gheluckigh rekenen dat hy 't

hy'er so afgekomen was/want so Compaen daer na selber tegens hem getuyg-
de / waer hy seven ofte acht daghen later in sijn Burg gekomen / doen hy ses
Scheepen op eenen dag nam / soud' oock al aen den selben dans gemoeten heb-
ben. Wallenaer verhaelt dat Compaen maer vier daghen in Zee getweest sijnde/
verleef hem tegens sijn ordonnantie/en nam een Schip dat hem niet toebehoor-
de / de buyt onder de sijne Perato deplende; 't welcke hem soo groote reparatie
onder 't Gzaeu maecte / dat hy by onweber tot Vlislingen in moest en van daer
terstont bystigh man meer inne kreegh / waer mede hy weder in Zee lsep/ende
selde het soo aen dat een yder vooz hem bezeeft was / sae Span jaerden / Doz-
rugesen / Franschen / Engelschen en alle Zee-varende Vieden een schrick aen-
joegh / en vooz hem beefden / midts de heftige aen-ballen/die hy met sijn Dolck
debe/ende alles vernielde wat in de Furte aen-getroffen wiert / maer in hoeren
bloede niemant aen den lijde beschadigende.

De Zee-
rooverys
van Com-
paen vangt
aen

Gedurende de tijt van Klaes Compaens Zee-roben / heeft hy een groote mee-
nichte van Scheepen upt alle contrepen des Werelts genomen / maer hoe mee-
nich hondert Zeplen by hem berobert sijn / is selfs by hem swaerlycken te we-
ten (schryft Wallenaer) doch hy verklaerde aen de Egmonder Burg man/dat hy
meer dan van 350 sijn wil hadt gehad/hy wiert sijn Journael van upt-gift en
ontfangen al vzoegh buyten boort. De Waerden in de Wagen geslagen sijnde
met Compaen, die holden van kant aen/ende hy taste ober al toe nam een Ham-
burger, (die doch groote lozden-draeiers sijn) en verklaerde hem vooz een goede
Wijse/en vijfweecken by hem gebadt hebbende/heefter noch andere nrede in 't
net gejaeght/ een ander Hamburger komende van St. Ubes, wiert vermant
deese meende by te sijn / dan hy setter 26 van sijn Maerosen op / die in de
Spaensche Zee ghevaecht sijnde/daer me dew-gingen / waren daer ober eens
geworden/en lieren haer Capiteyn toe-rijcken: 't wort geseght/ doch heeft hy
by het meeste geloof niet/ dat hy een Schip vol Timmantie van Oozlogh op-
soudt/ dat hy meende een goede Wijs te wesen/ en by verklaerde wiert/ des-
ghelycks met dize Wijse onder Zee landt komende/ en verstaende datter soo
veel valsche Cognoscementen ghemaecht waren / daerom oozsack nam om
aen de Kuste van Barbaryen te loopen / om hem selben Meester van de
Scheepen te maerken/ ter wijs datmen upt het gheene verrelt is / wel verstaen
kan / hy Compaen in sijn upt-varen boorgenomen had / hem tot het Zee-roo-
ben te begheben/tot waecke van het leed dat hem docht aen-gedaen te wesen
hy nam in korten tijdt / sae in tweynich maenden een groot ghetal van Schee-
pen soo upt het Vaderlandt als elders / soo met ghewelt als met prachtijcke /
Siewert Kornelisz, van Suerwou, Schipper upt Water-landt / deese quam
met een kostelijck gbeladen Schip upt de Conbaer / krijghende een groote
siozm van dize daghen ontrent de Hoofden / wiert na het op-helveren van het
weder / en op-klaren van den dach van Compaen be-ooght / die'er met blij-
tigh hengelen een wijle in het Caneel ghyhouden hadt / en hem een dagh ende
nacht nae-zeplden / epadelijcken dooz vten'er stille quam / soo sette Compaen
sijn boot upt/wel gemant/en met Musquetten versien / royt hem aen boort /
en neemt het Schip in / de Schipper met sijn Dolck / uptghesondert de
Suer-man ende de Jonghen wiert upt het Schip ghehaelt / als sy alle wel
ghepynsche waren (want hy hun buyten twiffel om veel dinghen te lieren
sulcks af-ghebronghen heeft) mostense weder aen boort / en de zeplen daer by
helpen

Veel Schee-
pen by de
Zee-rover
genomen

Ziewert
Cornelisz
uyt de Con-
baer gene-
men.

helfen setten/en hem Compaen volgen tot in de Haven van Dypkercken (soo Wallenaer verhaelt) daer laghen wel Oorlogh-Schepen voer/ maer sy bleven aen haer Ankeren getuyt/ alse binnen gekomen waren/ verschuylden hem eenen Ian Iacoblz van Suerwou in 't Schip so bedeckelijcken datse hem niet vonden en konden/ hoe seerse sochten: 's nachts te elf uren begaf hy hem uptren schuyt- hoek/ valt by het Roer neder in de Haven/ bzeecht door 't Hs tot op het strand/ gaet voort na Grevelingen, swemt aldaer des nachts te twaelf uren mede voer by den Hoop/ op d' ander sijde van de Stadt/ en langhs de Strant na Calisal- waer hy in de Cozreguarde (nat bezooften en by nae verkleumt) te dize uren arriveerde/ daer hy hem warmen en droogen mocht/ sijn den dans ontpron- ghen: Hy beklaghe sijn ongheluck seer / dat dize Staten Oorlogh- Schepen en een Jacht die haer tot Calis ontmoete/ hen niet ontset hadden/ soose gemat- kelijcken hadden konnen doen / Compaen was moghelijcken om haerdt wille doock in de Haven van Dypkercken gheloopen/ dan weet niet met wat Licen- cie / altydt de Schipper Siewert Cornelisz, wierdt in 't Spaensche roof nest in strenghe ghevanghenisse gheset / by de welcke noch 70 andere ghevanghenen mede quamen/ die metter tydt vanden Vyandt in ghebracht wierden / soo dat Compaen van hier en elders behalven de Schepen veel bunt kreegh / dat op de Kreebers seer aen komen moest/ doch hy ginget mede deur/maeckten hem vrolijk met een anders Bancket.

Discretie
in 't nemen
der Schepen
en wat Na-
rie hy ver-
schoonde,

In 't nemen van de Schepen ghezuycht hy dese voorszichtigheyt/ dat hy alle datte metten eersten niet tot Vyanden maken wilde/ sparende de Engelse en die van Barbarpen/ als die van Saphi en Sale, midts altemet onder haer vleugel- len teschuylen / ofte op haer Kusten by te sijn / van dese beyde Volkeren die hy verschoonde sullen wy nu beginnen wat te seggen. In Belant tot St. Klera en daer ontrent quam hy dickwils / by-sonder inden Jare van 1625. alwaer hy eens te Lande gingh by den Gouverneur Willem Hol, en naemaels noyt wes- der om hem te vergasten / als gheschiede / maer sijn gheselschap liet noyt nae by hem en ontrent hem te staen / ghelijckse by Symon de Danffer, de oude ple- gen/ als hy nu indr Kamer gheleydet wierdt/ omme te slaepen/ die worde van achteren en van vooren met sterke wachten van de sijne beset / meer dan de slaep plaets vande machtrichste Dorst / maer in den dageraet begaf hy hem wederom Scheep noyt binnen de twee jaren sijn boert wederom op het Landt stellende / hy hadde door toelatinghe van den Gouverneur / eenighe Spaen- sche Wydt Goederen (ontrent 16000 Gulden waerdigh) aen Landt ghe- bracht/ die aldaer verkocht souden worden / en hequam al eenighe penninghen daer af / maer terwylten / hy'er lachquam des Konincks van Enghelandts Scheepen die hem dede vertrecken / en doen was al het gheene wydt dat hy aen Landt hadde / dit vertoornde hem soo seer dat hy voornam alle de Onders- danen van groot Brittanje aen te tasten en te beroben: jae hy nam op den dagh sijn verloopens seuen Enghelsche Schepen die wel rijckelijcken gheladen wa- ren/ thien dubbelt sijn schade verwinnende/ gebraght sijnde waerom hy sulck- dede? gaf tot antwoort / dat des Konincks Schepen hem verjaeght / en dat sijn goet by den Gouverneur ofte Admirael in onderpandt stont/ daer op hy hen wees / nae dien tydt dede hy groote schade onder de Engelse/ Schot- sche en Wsche Schepen / al nemende die hy vondt/ het eerste goet (so upt an- dere schryvers blyckt) dat Compaen van de Koninck van Enghelandt ge-
nomen

Vyandr-
schap ge-
kregen met
de Engel-
sche, door
Konincks
last,

nomen was/ hadt hy tot Plemuyden in gebracht/ want also hy hem veel op de Spaensche Zee ontghiel/ desghelycks ontrent de Strate van Gibraltar die de euden in voorszeden tijden de Colommen van Hercules plathten te noemen/ so hadt hy van daer ghenomen eenighe Schepen die van Kandia quamen/ geladen met Wynen/ Amandelen en Anijs willende ase Hollandt/ de geroofde Goederen upt de Schepen/ deed' hy in een Pack-Hups bzinghen / om albaer ten diersten verkocht te worden/ een wyltje daer gelegen hebbende/ wierr'et de gene bekent ghemaect die de Goederen ontnomen waren : de Eyghenaeren tasien hunne Goederen (sonder schade te lijden) weder aen/en bzinghense' t hups met bewilligingh van den Koninck van Enghelandt / die doen in de vervolgingh begon boort te varen/en sedert alle vlijt aentwende om de Zeerover/ ofte wat men van hem achterhalen konde vast te houden sonder weer te geven/en haestelicken last gaf om hem in alle Havenen op te soecken/ gebangen te nemen/ en te doen verleeren/ t gene daer hem een ander booz wachten mocht. t Gebiel dat een Schipper (komende upt de Middellantsche Zee) tot Plemuyden in liep/ daer de Schipper en de Stuerman van gebangen wierde/ want se belast werden met de naem van Compaen, doch de Stuerman rebde hem eerst bzy/en daer nae den Schipper/ als den Koninck bebout dat hy dooz de loofseyt van Klaes Compaen bedrogen was/ deed' hy eenighe Schepen uptruffen/ die met de minste waren die hem naesoegen/ hadt hy te bekomen gheveest/ sy souden een bitteren gangh met hem ghegaen hebben. Komende des Konincks Schepen in Yrlandt wierd' op alle plaetsen daer de Zee-rober goederen hadde deselve prijs gemaeckt/ tot St Claer en elders/ waer van in 't herbolgh breder. Dupdende so de Lex Talionis ofte de wet der vergeldingh/ met sulcken mate als ghy uptmeet/ sal u weder in ghemeten worden en 't gaet met sodantige Goederen gemeenelijck.

Een Schipper met den naem van Compaen belast.

Lex Talionis, ofte wet der vergeldingc.

So 'r quam so 't voor, so gewonnen so geronnen.

Wie al de Werelt soecht te herooberen/ wordt weder al de Werelt tot een buyt / gelijk de Sarmaten ofte Schytsche Volkeren Alexander Magnus booztwierpen/ en van den Coninck van Spanjen gheseght wordt.

Dat hy de gantsche Werelt tot hem trecken socht, Daerom van alle Nationen ontrocken wiert.

Want warelijcken Klaes Compaen die hy nae alle man herooftde / moet nu lijden/ dat selfs de geene die syn Vyanden scheenen te wesen / hem beroben/ daerom wast gheen wonder dat hy sich selven soo verbaerde / om hem niet meerder in de trouw van dit Volck ober te gheven / als tot St. Claer gheschiet was / want aen dit staeltje was wel te bespeuren / watse met hem ghebaen souden hebben/ indien de gelegentheydt sulcks booz ghewozpen hadt. Als nu Compaen van plaets versent en niet wijdt van Dublingh aenghekoomen was / quam des Admirael van Yrlandts Soon eens aen boozdt omme de Schepen te besichtrighen/ en de Capiteyn te besoeken/ sonder te weten (soo het wel schijnt) van de onlusten die daer tusschen den Viceroy van Yrlant ende Compaen ontstaen was / upt doersaecke dat die des Conincks last volghen most / als dese nu weder van boort wilde/ heeft Compaen ghesepdt hy most / in het Schep vlijden / en gaf hem de reden waerom / sondt een Yrman Francois ghenaemt/ aen de Stadt-houder van Dubliagh op dat die soude komen om de Jongher Weer telossen / reghens eenighe Victualie ende andere Goederen die hy aldaer in een Pack-hups hadde legghen / synde ontrent de dertig dupsent gulden

Des Admirael van Yrlands Soon wedervaren met Compaen.

gulden waerdich/doch Francoijs heerde sonder bescheyt wederom/t'geleek als
 of sp'er niet mede te doen wilde hebben/waer dooz hy noch wel d'zemalen een
 Gode af haerdighde met d'zepphementen dat hy des Admirael's Soort aen
 de Kede wilde hangen laten/sose hem niet en losen booz de gemelde goederen/
 dan 't wag dat oude deuntje/en weer aen niet/daer benetens en konde hy geen
 bescheyt verwerden van sijn vryheyt/op de Haven en daer hy vande booznaem-
 ste plaetsen nu al afgedreben was/ dies wrochte hem weder op den Milord De-
 pute ofte den Viceroy van Yrlandt om de virtualite die hy op't hoogste van doen
 hadt/en hem onthouden wierdt/ heeft eyndelicken ende nietteghesande sijn
 gramshap/ de Jonghman onbeschadicht na Landt toegefonten/en geseght/
 ey! wat sal ick met hem doen om my te wrecken over de ontschuldighe, en wat
 sal my baten sijn doot, siet dese Duyvelsen bewegen haar niet eens over hun mag-
 schap, en souden hem laten hangen, liever dan my het goet te laten volgen, ten was
 my niet om 't goet/maer meest om de virtualite die my seer herlegen maecte:
 siende datter niet ofvallen wilde/ heeft sijn Zeylen opgehaelt/en nam te r'stant
 booz de boet op/alle Engelsche/ Schotsche en W'sche Schepen/nemande ver-
 schoonende/hen wijsend op 't goet/ dat hy hier en daer in onder-pand gelaten
 hadt/so hy seyde/en wy verhaelt hebben/uyt welke Schepen hy goede virtuali-
 tie ende andere verberchtighe booz sijn Volck bequam/en niet weynich buyt/
 leest hier van Wassnaer, 13 deel/Pag. 31.

De Vice-
 roy van Ir-
 landt met
 Compaen,
 nu vrien-
 den morgen
 Vyanden.

De Viceroy van Yrlandt / Milord Depute sijnde de Gzabe Straffore, hoven
 verneest/ hiekt booz en aleer de Koninck sijn last gesonden had/ om Compaen in
 alle sijn Maesteyts Havenen/ desgelijcx syne goederen aen te tasten / sose die
 krijgen konden/veel onneganckis met hem Klaes Compaen, de welke hy veel
 malen op sijn Schip bergaste/en buyten alle twijffel had hy'er geen schade van
 so dat hy combentie ofte ooght-wickinge de Schepen van de Zee-roovers bype-
 lijcken de Havenen in ende vut quamen / en dat de Matrosen wannere se wil-
 den/bypelijck aen Land mochten gaen/om booz gelot alles te kopen: maer als
 des Koninck's gebodt gekomen was/ en niet langhe daer na des Koninck's ey-
 ghen Schepen om hem te verneesten / en 't gebodt stricktelijcken te doen onder-
 houden buyten twijffel booz sware aenschijbenge van de Haburige Dorsten /
 Koningen/ Prinsen/en Landts Standen/ die onwertelijck dooz hem bescha-
 dight waren/ soo was al de Vrient schap gedaen / en Compaen wrost sijn biesen
 paken/want anders souden veel honden der Hasen doot gheweest zyn/ welck
 nae-faegen hy ontsprenght/seer klaghende ober de ontroutvande gheene dienst
 Vriendtschap hem te boozen onverbreckelijcken scheen / hoetwel die niet an-
 ders van op ghenodt ghebouwt was/hy was seer te onbreden op den Viceroy/
 desghelijcks op Willem Hol, die sijn Goederen prijs ghemaekt hadde tot
 St. Klar (als verhaelt is) sae hy worde de Engelsche Natie teghen / soo veel
 de Viceroy aen gingh / in het eerste meende hy noch wel wederom met de sel-
 ve in onderhandelinghe te komen / om oock vryheyt / al kostse wat duer / op
 de W'sche Zee-boessemen en Haven in te kooppen / maer hoe hy het aenleede
 klapte aen een dove mang deur/want de Vriendtschap was heel inde
 as gemendt / my is verhaelt van een ghelooft-waerdigh Persoon die seyde van
 hem selfs ghehoort te hebben / dat Compaen siende de beloften van den
 Viceroy gants regens hem aen-kepen / en in plaets van helpen / hem
 meende te berleyden / booz-nam sich selven te wrecken / met de eerste ghele-
 gentheyt

genhent die'er doorballen mocht / nu wasser een Casteel op seeckere Haven in
 Verlant gelegen / daer doen ter tijt de Diceroy op was / het welcke hy booznam
 te overrompelen / om sijn ongelijck te vergelden / of wzaecke te oeffenen / alles
 tot den aen-sach ghereet zijnde / is met sijn Sloepen ghewapent ende wel ghe-
 mant in alle stillicheyt en in 't doncker daer na toe gebaren / nu so was 'et alles
 aen den Diceroy te hoorzen ontdeekt die op hem vasten / aenkomende so wterd
 het Canon van 't Casteel af-geloft / dat hen-lieden onverhoets toe quam / siende
 hoe ter gheschapien was / heerde weder te rug sonder jets wat upt ghericht te
 hebben / of te sijn verstoort gemoet te mogen koelen / een of te twee dagen daer na
 isser gemelde Casteel af-gebzant / niet werende waer dooz sommitge seyden / ge-
 lijk Compacn Derraders onder de sijne / dat oock de Diceroy ontroutwe perso-
 nen in 't Casteel hadde gehad / die om gekocht so een viertjē aen geleyt mochten
 hebben ten beliebe van Compacn, daen de Diceroy booznoemt in Engellant ge-
 bingen sat / en datmen om sijn hals dongh / gelijck hy oock namaels onthoofte
 is / seyde Campacn menichmael / het moeyde hem seer van sijn groote bekende de
 Onder-Koninc / sy waren wel ees soo menich uurtjen met malkanderen
 volghick gheweest / doese most nu in de kon sicken daer het soo vermaeckelijcken
 niet affdoopen soude / 't welck oock weynigh daer nae hem suer op-brack / daen
 hem tot Landen op 't Schavot dooz den Seul met een Byl het hooft of gehou-
 wen wterdt.

Sijne Wyantschap is met de Engelsche gebleven tot op 't jonghste van sijn
 Zee-voeren / sulchs blycke wel upt sijn seghijvens van Wybrant Schram, daer hy
 van meeningh zijnde vier Eghelsche Schepen te nemen / die gekomen waren
 van Gaine / vchelijcken geladen / doch daer mede een slot van reeckeningh had-
 dere maecken / en dan boozts na 't Waderlant te gaen.

En Engelsche Zee-roover die kostelijcke kuint-goederen ghekrege hadde /
 lagh aen een seecker Eylant van de West-indien mogelijck om noch meerder te
 bekomen of op te soecken / hier quam Compacn met sijn drie schepen by / so lagh
 daer noch ontrent een goot vermaert Zee-roover / dese drie partjen loerden op
 malkanderen / en hadden den eenen den anderen gaerne een boozdeel af gheffen /
 boornamelijcken so vlamde Compacn op de Engelsman / en bzeesde dat de an-
 dere Zee-roover hem boozkomen mocht / dese seyde (mogelijcken upt beduch-
 ten van sijn Wyants boozneem) des nachts wegh / Compacn sulchs vermerckt
 hebbende seyde hem na en het vierde wel een dach eer hy hem vande / boozna-
 melijck daerom vermits het mistich weder was / daer hy koemende vertoonde
 hem ter konte vbandt / dies schaaten eerst gheweldelijck teghens malkanderen /
 doen slantre hy'er aen boozt / en na kloechmoedigen wederstandt siende de En-
 gelsman datter geen kans was om voort te slaen / most 'et Schip overgheben in
 handen van Compacn die eerst op alle binghen goede omdre gheselt hebbende in
 de Engelsche Zee-roover een soo grooten schat bebont / van Goederen / gelbt /
 Jamelen en anders / dat hy'er hem selven seer over verwonderde / sulchs me-
 nighten den daer na hy hem verhaelt is / met 'et segghen / ja men voert in deselke
 even en onepen / waer over wel te vermoeden was / dat hy de schat daer van niet
 waerbreven soude.

Wat sijn verreck-plaets aenghet die hy tot Salee en Saphi hadde / dit ghe-
 schiene an dat de Steden en haren staet seer gheneghen waren om te hande-
 len met de Zee-roovers / en deselwe onder hage beschermingh te nemen / om
 dat

Een En-
 gelische Zee-
 roover, met
 een grooten
 buyt van
 Compacn
 genomen.

dat daer door haren handel seer vermeerbert wiert / tot berhopinge van sijnck
 Duyt/ Goederen en Wjssen (schijft Wassenaer) ghebruychte hy veel Symon de
 Danfler de songe/ tot Sale, want den eersten goeden buyt die hy kreegh/verkocht
 hy aen gemelde Danfler, die'er groot profijt mede deed/ nautwelijx het vierendeel
 van de waerdye daer voor betalende / maer hy hadde de stoffe van noode die de
 selve Danfler hem leverde/ de Wjssen die hy de Wjpbuyters verkocht wierden/
 siet men seer goede koop hen oversetten/ 't is gebeurt dat Compaeen een Schip
 nam/ vijf en-tachtentigh duysent gulden waerdigh sijnde/ (soo de Schipper
 seyde) hy liep daer mede nae Sale, bondter Handelaers die ghestroolen Goederen
 op-kopen/ wilbe daer voor krupt/ Toot en Vonten hebben / de Handelaers
 merckende dat Compaeen de Ammonitie van Oorlogh van nooden had/ hielden
 die op ghelt / en wildent niet over setten dan met groote abance / en hy gaf dat
 rijcke Schip voor vijf duysent Guldens/ ontfanghende daer voor van het beste
 Kruyt dat daer was op de Delfsche proef: Desgelijcx gebielt dat hy een Man
 van St Maio nam/ upt de Middellantsche Zee komende / waerdigh zijnde hon-
 dert en dertigh 1000 guldens / en hoe wel 't hem moegelijcken was van een soo
 grooten schat voor so weynigh gelts te scheyden/ nochtan soo waren die twee
 handelingen sijn welbaert/ sonder die niet konnende uytrechten/ andere Wjssen
 die hy hier en daer brocht/verkoft hy tot hoger prijs/ de koop ofte waerdye kon-
 nende inwachten/ als hy eenige overwonnen hadde/ die sette hy te Lande/ daer
 hem best gheseghen was/ de Francosien die hy op 't Schip van St Malo bondt/
 selde hy op een Moorjs Scheepjen / dat hy mede afghelooopen had/ ende daer
 mede kopense na 't Vaderlandt. Desghelijchs omme sijne Duydt Goederen te
 verkopen binnen Salec, is hem lan lantz van Haerlem (na dat hy verarmt was)
 mede seer dien stighe geveest/ meenig honderd duysent guldens waren aen lant/
 en Moorjsche Ducaten wederom brenghende / doen hy het contract met hem
 maecte/ om synen makelaer te sijn/ gaf hy hem duysent guldens op de handt
 tot een bereytinge/en wat hy namaels daer meer by dede hier na. Die van Sale
 houden hen by naest als een Republijcque/ sy hebben den Koninck van Maroco
 (die Milay Sidan ghenaeemt wierdt) in 't laetste bluchten/ voor de Santo de Stadt
 gheluygert/ de Engelsche Negotianten (ontrent Compaeens sijn aldaer) lever-
 den haer 12 stucken voor alle de Engelsche Slaven die'er waren/ meenige caty-
 vigh man van de zware dienstbaerebejt verlossende/ de stucken leydense op heu-
 re Wallen/om haer te verdedden: Binnen Salec segt N. a Wassenaer, (wien
 woorden in dit verhael veel gebuycht worden) wert grooten handel gezeben/
 dan sijn meninghe is van gheroofde goederen. Den Zee-rober Compaeen hem
 op sijn perdon niet derbende vertrouwen/ lagh daer ook voor de Stad met twee
 Wjssen/ d'ene was een Engelsman met stuk-Goederen/d'ander was een van
 Enckhuysch. Als de Koninck Milay Sidan van Saffi tot Maroco weder ghekeert
 was/ so verstant hy dat de twee Zanten (namelijcken die in 't geberchte wo-
 nen) geaccordeert waren om hem weder te bestrijden/ so dat sijn concept vande
 Alcaide van Salec te gaen bevechten/te niet ley/ 't geboelen van de verve-
 siende was/ dat sulcke dingen hy oogh-luykinge van de Koningen albaer wel gesche-
 den/ en maecten samblant of sy hen om sulcken dier-ghelijcke stucken seer ver-
 soort hielden/ daerse altemet wel mede te vreden sijn. De Zanten daer van ver-
 mect wort / spuyten uyt de Allarbien, sy oeffenen hun in den Oorlogh/houden
 hun op de straten en Heerbanen/ saken op de Carouwanen/plonderen der Lie-
 den

Stadt van
 Salec en ha-
 ren Koninck
 Mylai Sidan.

den Goederen/ en staen den doot/ sy zijn desberwoestinge van het Vant / hou-
den hen maniere van wooninge/ in Centen/ gelijk de Carvers/ verplaesen van
hier tot daer/ onder deselve regeert een Hoofst/ die se Zeck noemen. Voer de Kro-
nink / of Keyser van Marocot tot Magadoor was/ quam'er Klaes Compaen mede/
daer hy sijn laeste geroodsde Iser verkocht / in het ghesichte van den Coninck /
(het Quintael tot 7 Gulden 10 stuivers) die hem selver sprecken wilde / het
welke oock voer-geballen soude hebben/ so sulcx het onweder niet belet en had-
de/ het was heel wat vzeemts by den Coninck/ (schryft Wassenauer) sulcken sa-
meusen Zee-rober te sien/ in wiens faveur hy lange te voozen / een vppen pas
verleent hadt/ noemende hem Meester van de Zee/ en sijnen Vzent/ vnde by
de Mozen een wyse van spreken / ofte eer-woorben dien alsoo te gebruiken/
waer upt wel af te nemen is / dat hy by den Moorschen Coninck hoogh ghe-
acht wierdt. Hy verkocht sijnen Waven al veel op Magadoor, doch alder-meest
van Iser en Koper/ dat hy bequam. Van het steruen des Konincks Mulai Sidan
is vzeet te lesen in de Histozien van Nicolaesa Wassenauer, Deel 15. Pag. 61.

Ian Iansz van Haerlem, was met een van de Hollandische Zee-roovers / die
het vzeemd aen selbe/ ende sijn Comanistie groffelijcken te buyten ginck/ alles
nemende / wat hy konde achter-halen / verschoonende ghern van onse Vader-
landische Schepen / met dewelcke hy nae Saphi ende Salee voer/ om sijn Roof-
goedt te verkopen/ daer wierdt hy een Renegados Mamulucos, een verloochend
Christen / ende den Kock aen-ghedaen hebbende / toznde veel andere Christen
Slaven om den Kock mede aen te doen / tot verloochinghe der Saligheyt die in
Christa is/ hy was veel slimmer dan eenige Turck/ nse het spreck-woordt Een
verloochend Christen, den quaetsten Mahumeraen.

Hy trouwde tot Salee, een Vrouw / sijn eggen Wijfen kinderen verlatende/
die hy tot Haerlem hadde/ wierdt van een kleyn tot groter/ ende boozts tot een
Admirael ter Zee / daer hem de Coninck van Maroco mede begunsticht hadt /
mer te beneficie van Ankeragie/ Pilotagie ende Haven-geldt van Salee, dat een
goede Somme Gelds des Jaers heeft moghen op-bringhen : doen hy eerst ken-
nis met Compaen kreegh/ presenteerde de selde een goet Schip hy te setten/ hy
soude maer binnen komen / maer de Vos was te schalck/ niet vertrouwende op
het lieffelijke noodigen van den Leent/ daer so weynigh voetstappen van we-
der te rugge quamen/ hy wist hem wel buyten te houden/ daer na is dese Ian sijn
ne saecken so verachtert/ mits de Alcaide van Salee (de Marockischen Coninck
buyten gestoten hebbende) hem de boozige beneficeten onthiel/ en schoon hy sijn
best dede om die niet af te staen / was de andere hem te machtigh/ een ander sa-
gende is hy te eenemael upt geteert/ het quam oock so veer dat sijn voornaemste
gheselschap als Mattijs Boetel, van hem trock/ dies Ian op dat hy niet in groote
armode soude vervallen / Compaen voer makelaer begon te dienen / dunsent
gulden op de hant ontfangende (alst gesept is) daer in hy redelijcken profit eer-
den/ epndelijken en op het schenden vereerde hem Compaen een bequaem Schip
met 12 gatelingen / daer mede hy met een verloren hoop straerwaert in liep /
weynigh redies sijn saecks siende / en is boozts met hem heel secht afgheloo-
pen/ leest Wassenauer 13 Deel/ Pag. 31. van sijn Histozien.

Symon de Danler die men de Jonge noemde / in teghen-stellinghe van sijnren
Vader de Oude Danler was mede een see vermaerd Zee-roover en gelijk alle
de andere ofte ten meestendeel/ een gheluckigh begin/ maer een ongheluckighen
eynde

Ian Iansz
van Haer-
lemsleven
en bedrijf.

eynde bekomen hebben/ so heeft dese mede (wanneer 't de Heere herbzoor (met
 syne Fortuyne ghetworstelt en onder gelegen/ dese was 'er/ die was 'er die Com-
 paen in 't eerste veel Buyt-goedzen en Schepen af-kocht/ wanneer hy on der
 Salee ten Ancker quam/ maer so goetd koop dat Compaeen neot/sakelycken syne
 Buyten op een ander benten most/ dat so't schijnt jalousie onder hem en Danfler
 veroor/saecte/ en eyndelijcken uytzacht tot openbare Wyantschap/ mits d' een
 vocht misgunde de groote buyten die de andere op bzegt/ hier over leydet Symon
 de Danfler niet noch een vermaert Zee-rober daer op toe/om hem niet sijn gro-
 te schat te overweldigen soo op 't onverschins ofte anders/ Compaeen gingh van
 Salee na Zee/bequam wel haest eenen buyt/ en heymelijcke kontschap van haer
 booznemen op hem aengheleydt/ komende vooz Salee weder ten Ancker/ voer-
 nen Danflers Boort/ ende gingh/ eerste het desseyn in het werck honden sels-
 len hen vergasten/ hy roonde sich heel vztendelijcken en wiert onder veel dingen
 van heure ghelegentheydt vertelt/ hoedantich datse 't hadden in heure Zee-roo-
 verpen/ also nu een goede en vztelijcke maeltijt ghehouden hadden/ mosten de
 vztenden hem dien dagh weder by komen en in sijn Schip de maeltijt doen/
 de Danfler met sijn maker quamen sonder eenigh ergh-waer en waren vzt-
 lijck/ nae eerlijck onthael seyde Compaeen tegens hen soo hy nu wilde mostense
 beyde sijn gevangenen blijven/want hy herstaen had datse van meening waren
 hem sijn Buydt/ Schip en goetd afhandich te maerken doen gaf hen een van
 twee de keur/ of hem terstont beyde hunne Schepen in handen ober te leveren/
 of binnen vier-en-twintigh uren ghereedt schap te maerken om te slaen/ en als
 broome Capiteynen het hare beschermer/dit onderwachte voozsel klonck hun
 heel vzeemt in de vozen/dan niet te min koosen eyndelijcken also het anders waz-
 sen mocht als van twee quaden't beste te kieser, lieber te willen daer vooz kom-
 pen/ dan so plotselijcken hare Schepen ober te geben/boeten na boort en maer-
 ten alles tot slaen vaerdingh/de tyd verlopen zynde/quam hem Compaeen by en
 bzachter sulcken Canon-spielen onder/ dat de eene hem ober gaf/ en Symon de
 Danfler ontsipten/ die mochten heughen.

Van den huyt des Beyrs koop gemaeckt te hebben,
 eer hy gevanghen was.

Compaeen geeft tot sijn ghebruyck veel Schepen ghehadt/op 'r hooghste is hy
 seben stark gheweest/ maer hier de macht te groot synde om alle dien onghere-
 gelden hoop te beheeren/ daer benedens het oploopen van virtualie en verber-
 schinge te swaer/ dat niet allertwegen na noodzucht te krijgen was/so heeft hy 'er
 altemet een/altemec twee vermindert/somtijts de Buyten ook te schaers wal-
 tende/de Schepen die hy te veel hadde/ heeft hy doen verkopen/en de beste maer-
 twosen op de andere verdeel/somtijden ginghense selver met de Schepen ende
 Buyt deur/als hy 't Oostindische Schip aen-biel/was hy drie Schepen stark/
 hy soude't selve niet ghedaen hebben/ten waer de Schipper gheseght hadt/dat
 hy een Guinees-Vaerder was (staet te letten dat Compaeen langhe op Guinea ghe-
 varen hebbende/wel wist wat de selve waven) ten waer hem niet onbekent ge-
 weest/dat sulcke groote Schepen na Indien gaende/drie ofte vier hondert man-
 nen stark sijn.

Den Staet van desen Zee-vanher en sijne niet gesellen/ was soer dangereus
 naer haer in geruyshert bindende/ so veel hem seifs ofte sijn Persoon aen ging/
 in der nacht als hy hem te slapen leyde/ hadde hy sijn bloot ghetweer met rente
 geladen

geladen Distolen by sich/hem alcht bruytende/dat sijn Bootscholck hem overballen souden om sijn soo grooten schat/darom hy soek niet sonder groote redenen daer toe te hebben tot een Egmonder D'isscher seer wel seyde ghy klaeght, van u ongemack; enick heb meenichmael voor een uur twee of drie slapens, datse op mijn pasten groot gelt gegeven, en in gestadige sorge moeten zijn, niet alleen voor anderen, maer oock voor mijn eygen Volck, en nochtans betroude hy op eenige van de sijne/dat hy sijn leven teenemael in hunne handen gaf/die hy gestadigh niet gaven onderhouden most/ ebenwel most hy in geduerige sorge staen; de groote Koningen daer in gelijck sijnde/ die in haer Hoven altoos Ravaliax hebben/die op haer verberf passen/en warelijken so seght Iob seer wel/datter geraldet jaren verborzen is vooz de Goddelosen/want seght hy/ alles wat se hoorzen doet hen verschrieken / en soo het oock vrede waer / sy souden oock vreesen den vredever komt. Exemplen daer van sijnder ghenoech / siet eens aen de vluchtende Cain/de anckstvallige Dionilius, en den Plum-strijcker Damocles, waer van de Poet Horatius aldus seght :

Noch Siciliaender spijfen
Sullen hem sijn vzeugt doen rijfen /
Noch de Vier haer soet geluyt ;
Noch der Vogelen gestuyt ;
Stellen her gemoedt te vreden /
Wen die Man vol quade zeden /
Die op 't hooft siet hangen slaer /
't Bloet-Swaert aen een Paerden haer.

Niet-te-min so veel 't meeste deel van Compaens Volck aengingh / dat was alcht beducht/dat yemant vande Troepen met eenige complottieren souden/en hem om den hals te brengen/dan soude haer geselschap te niet loopen/en sy aen de Wal moeten/nemant sulcken derterteyt hebbende om den ongheregelden hoop by een te houden / 't welcke den bant van dese Synode der Zee-rooveren was/en so vast knoopte/datse tot de eynde toe onder Compaens haer Capitenns gebiedt bleben/en na verloop datse ghescheyden waren / noch wenschten onder sulken een te dienen/die de Rooversche ordze so wel onderhield' als hy/nits weder sijn portie die hem van den huyl toe quam darelijken te geben : en nadien hy een weder wel beraelde/ wilde oock gevreesd sijn/gelijck de Graue van Mansvelt sijn autoriteyt maintneerde/ als hy vooz sijn Soldaten ghele hadde om te heralen/dies Compaens Soldaten hem oock mosten ghehoorzamen/die het niet en deden mosten de Sabel verwachten / gelijck als eenige weder spanninge ghebeurde / om nu een vooz-beelt te stellen van 't ghebaer daer in hy onder sijn eygen Volck was / so ist gebeurt dat hy eens op de Spaensche Zee een Schip bequam/geladen met twee hondert Wijn/en ontrent twee hondert Wisten supker/hier ober en was Compaen so seer niet verheught/of hy vreesde vooz het quaet datter hy na volghde / meynde nae het oude spreck-woorde / Die hy niet los laten kond/en met groot de Woll by de ooren ghevat te hebben : Die hy niet los laten kond/en met groot perijckel vast houden most / want de Matrosen de gantsch ongheregelden hoop / begaven hen soo haest het Schip obermant / en alles in ordze gheselt was / tot den lieffelijcken d'ranck / en dat wel dick ghesuyckert / droncken hun tot op de middernacht vol en dol ; eenighe vooz-naemste van de selve / zyn de Officieren vande Compagnie / die langhe teghens Compaen een weer sin opgevat

Een Wijn
prijs brengt
C. Compaen
in lijfs ghe-
vaer, door
muytenen.
van sijn
Volck.

gevat hadden/ die hem sochten by dees of geene gelegentheyte van hant te helpē/ ofte te verschuypen/ wijders hen Meester van de Bunt te maken/ namen dese ruyt waer/ terwylten Compaeen vol sozge en bekommernisse in de Casjant verrorcken tegegens hunne meeste gunst-genooten/ dat nu de beste gelegentheyte was om het Dolck op hen zijde te krijgen/ de Capiteyn gebangen te nemen/ en den bunt wegh te voer en/ tegens de andere seyden se al te lange onder eens mans gesag geweesst te zijn/ dat sijn regeeringe tot wyzedheyt begon te strecken / dat hy niet socht dan hem selven te bevrijcken en hun al te mael kael en beroft te houden/ vol behoeftrigheyt blyvende/ sy wilden soeter met hen handelen/ en woortdeel doen waer het mogelijcken was/ hier mede verwekten se een groot gerucht/ veel daer onder zijnde/ die weynigh wisten wat het beduyden/ sy liepen wel gewapent na de Casjant om Compaeen haer Capiteyn ghevanghen te nemen ofte van hant te helpen/ wierden gevolgt van een hoop rauwe dzoncken en onbesuyfde gasten/ hy dit hoorende steeg ober eynde/ en terstont beset zijnde van drie Hoofden van het spel/ vzaegde waerse begeerden? daer op Hendrick de Hoogbootsman desre gelijcken antwoort gaf/ wy begeeren dat ghy afleggen sult u Capiteyns gesach/ en een van ons in u plaetse laten treden/ want wy en vander Dolck niet langer onder u gebiedten willen staen/ doen rees hy op van de banck en riep overluydt/ of sijn Volk sulcx begeerden? terstont waereen geroyt/ wy willen met de Capiteyn leven en sterben/ en met dit seggen ontviel de moer der denslagers/ en Compaeen sijn geveer op gevat hebbende/ zijnde al bereets gheassisteert met eenigh Dolck/ byerf hun de Casjant uyt tot onder het Berdeck/ alwaer dat vier persoonen doot bleven / en doorts met het knevelen en ghevangen nemen der woortnaemste Welhamers wterdt de onrust ghestilt / het Dolck herst Compaeen op nieuw alle trouw en bystant belooft/ die niet tegenstaende het groot ghevaer gheleeden van de gecue die hy te vooren seer beminde / socht gheen vzaeck des doots daer ober te nemen/ maer alleen hen in boersens vast te slupen/ tot dat hy die op bequame ghelegentheyde konde doen verlaten / ghelijck hy deed/ die ene hier en vander daer/ op dat se niet weder met malkander wat quaets reghens hem bevoekenen souden / de Hoogh-bootsman hieldt hy langht by sich / liet hem zyndelijcken met een bereeringe van veel Ducaten mede aen Landt setten/ met het welcke hy niet alleen veel onthyl weerde/ maer oock des te meer der gesaghe bequam.

Compaeens
of die sonder
ordre, en
weder varen
in hongers-
noot.

In ordze van leven so veel her eeten en dzincken aenging segt Wassenaer, waer goet reglement/ dan wy moeten weten datter somwylten de sijnse grootelicken ontbrack/ en veel honger lyden moesten/ gelijk hem selver oock dickwijls gebeurde/ intz sy hun ober al niet van eetwaren konden versien/ want hy heeft ghebruygt/ dat het gebreck wel so groot is geweest op sijn Schepen/ dat men lichtrijcken een man om een bunt vol eren dood gesagen hadt/ vesgelijcks herst hy wel verhaelt/ dat op een sekeren rijdt een Jacht-schip/ om een Con Arweten rwee of drie gaf/ als hem yemant daer ober aen sprack/ dat her een te ongelijcken handel was/ so weynig Arweten booz een Schip te ontfangen/ seyde hy het selve noch booz geen quade wisseling te houden/ want mocht her Jacht wel maer de Arweten niet ontberen/ het bleeck genoegh/ dat hun des lijfs nootduyst meentig mael ontbrack/ dat se dooz Hongers-noodt een Ant-tocht moesten doen/ en resalutie ghenomen wterdt / diemen andersins om groote Rijckdommen niet en souden

fouden aengaen/ want om **W**etualke te verkriggen/ socht hy veel **W**ercken
 leven/ jae sijn selfs levens gebaer te stellen (de **H**onger een scharp swaert sijde)
 sy quamen ontrent een plaets daer de **S**panjaerden (dunckt wy meester wa-
 ren) en een goede **F**rontier hadden / wel van eet-waeren en ander lijf-behoefden
 verstien (doch my is de naam dier plaets noyt beken ghemaect) hier daer hy
 met een goet getal van **D**olck om een **L**andt-tocht te doen / of hy moghelijcken
Meester daer van worden mocht / ofte eenigh **D**olck achrelaten / tot verlich-
 tinge van de kost/ somen seght dat oock sijn meeninge was/ eerse het **L**ant kon-
 den bekomen lieper tegens **S**trant eenige barninge aen / het welck eenigh onge-
 legen hepdt veroorzaecte / moesten de **B**ooten aen het **A**ncker laten legghen/
 en dooz het **W**ater baden/ en oock swemmen/ hen **A**rupt / **L**oodt en **L**oncen soo
 veel bezijpende dooz vocht als het inmers moghelijcken was: en op de **W**al
 zijnde wierdense in ordze ghestelt / in **T**roepen verderf ende boozt gheleyd/ die
 hande vastigheyt hadden dit al vernomen / en alles vaerdigh gemaect/ schiet-
 tende soo gheweldigh/ dat'er veel ter neder raecten/ de **S**lagh-ordze verdeelt/ en
 de **C**ouragie vernieticht wierdt/ sy hadden gheen **C**anon mede/ en des te minder
 verstien om d' een of d' ander hooghte (diese op werpen konden) te verbedighen/
 daer op vtelen oock de **D**pannen uyt/ geassiciert met het **G**eschut van het **F**ort/
 en dzeven hun na **Z**ee / daer het oock een hafart was / om daer dooz en aen de
Booten te ghevaecken/ veel sneubelden op het **L**ant/ eenighe verzoncken in de
Zee/ en minder dan de helft quamen behouden in de **B**ooten. **C**ompaen was een
 kloeck **S**wemmer/ en hy nae de laetste in vluchten/ de **C**amboer sijn **T**rommel
 noch behouden hebbende/ wist geen raet om over het water te komen/ sy bonden
 hem daer op/ en wierdt dooz des **C**apiteyns kloeckheyt boozt ghetrocken en be-
 houden/ andersins hadde mede het leven verlooren / gelijk selfs oock aen vee-
 le **O**fficeren gheschieden. **M**en seyd dat **C**ompaen verhaelt heeft / dat hy
 swemmende ober een van de **O**fficieren / die al op de grondt verzoncken
 lagh/ en dooz de helderheyt des waters klaerlyck ghestien konde worden/
 noch bekooringh kreegh omme nae hem te duyncken / en den **D**ing' jae af te sij-
 den daer hy een **G**ouden **R**ingh met een uyt-nemende ghesteece aen had: oft
 waer is of niet/ wederom aen boozt gekomen sijn / bebondt hy aen sijn **D**olck
 die gemist wierden/ dat het geen kleyn getal en was/ nochtans heeft hy (so men
 die gemist wijls vertelt/ dat de somme van het verlies noch te weynigh was/ hy
 seyt) d'ckwijls vertelt/ dat de somme van het verlies noch te weynigh was/ hy
 het gheene dat wel van nooden had gheweest/ om wat meerder verlichtinge in
 de kost te krijgen. **S**y hadden/ schijft de meer ghemelde **W**allenaeer, oock mee-
 nighmael heeler d'ingen gebreck/ boozt een volle **D**ier-landts **G**aren/ gaven se een
 halve **D**istoler/ en andere kleyne **H**ollantsche nootdruften mostnuse dubbelt be-
 talen. **H**et bobbelen en spelen was sonder maet/ en hadde noyt eynde: op de
Kufft wtert des daeghs gehandelt/ en des nachts ghedobbelt/ jae d'ckwijls hon-
 dert **P**er saonen van het **L**andt waren op een nacht aen boozt/ alle **G**oddelloos-
 heyt / **W**oerere en onvernyghheyt bedrijvende / jae wiertre gehant- haect.
De **E**ngelsche die op den buyt loopen / hebben een **B**equamer stijl / die vocren
 ghemeeenlyck ren **D**oozlefer mede/ en als die sijn boozlesinge gebaen heeft/ bidt
 hy ghemeeenlyck aen een goeden buyt / en die bekomen stude / danchen sy den
Heerre/ soo dat hy haer noch een glimp van een verkeerde devotte is / het ghe-
 beurt oock dat soo wel de **D**ooz-leser als de **C**apiteyn aen den **S**alge gheraecht /
 maer die **D**olck hield in het bidden noch in het booz-lesen eenige ordze! het was
 van den

Ongere-
 gelicheyt in
 handel ende
 wandel, in
 zeden en in
 Gods-dienst.

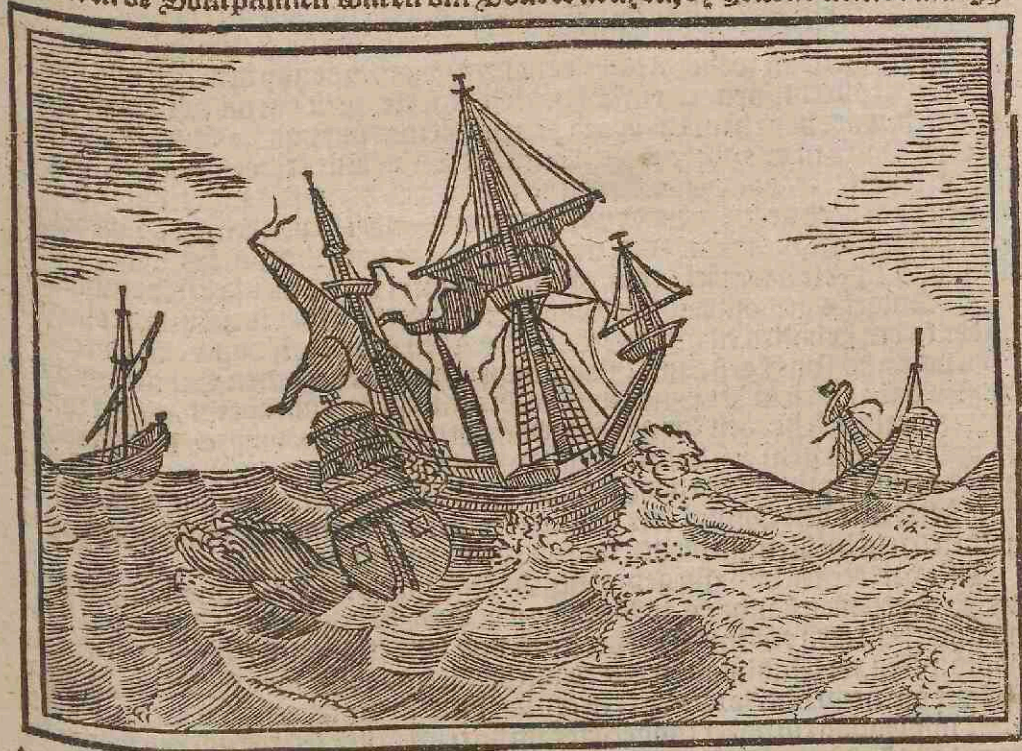
van den Dagheraet tot inden avont-stont / nirt dan van bloeckien en sweeren datmen hoorde/ daer wiert geen mentie van eenich goet gedaen / so dat het een heyllose vergaderinge van menschen scheen te sijn, Klaes Compaen heeft mentich mael verhaelt / dat de eerste twee jaren hy Testamanten/ Ghebede-boecken en Psalmen hadt ghebruyckt/ daer en boven noch boeien en banden om de misdadige te kastijden/ maer dat 't daer na so ster int wild liep/ (sonder enige verberinge te verwachten) dat hy Testamanten/ Gebeden en Psalm-boecken/ nebens boeyens/ banden en al (op sijn Schreys geseght) buyten Scheeps-boort bruyden/en liet 'et so heenen loopen. Ja men verhaelt dat et eens gebeurt soude sijn datter twee in sijn Schip beneden in het Kuyt aen 't bochten waren / (gelijckse meest alle dagen bochten) en dat hy daer in 't midde liep/ daer van hy de ene de rest gaf/ dat hy zedert die tijt in selbe met sijn vynde en heyllose Raet/ soo wanneer twee of meer Persoonen tegens malkanderen bochten / de selve so lange mosten hampen/ tot datter een van beyde op de rugge lach/ de Sequette most terstont aen den Chirurghijn voor sijn wonden hondert Guldens betaalen/ eer men hem verbinden mocht/ en om dat de twee of meer bechtende/ malkanderen niet ontlopen souden/ wiert er inder pl van 't Bootvolck of van de Soldaten een ringh om gemaeckt/ waer omse eer door 't schey te loopen hadden/ dan daer door te komen/ het welke so hy by veel Aiden verhaelt soude hebben/ sulck een schrick en afkeer van saen by de sijne wrocht/ datse daer na weynigh of niet aen 't bechten doozten komen: hebbende zedert meer vynde onser den anderen als van te vozen/ het welke niettemin een heyllose remedie was/ sijn loofheyt en gheburige pzaertijcken aengeteert om met weynigh moeyten / en dat onder schyn van vziendtschap de Scheyen te bekomen/ is groot ghetweest / en heeft menich Schipper besueren moeten / met verlies van Schip en Goedt sonder slag ofte stoot/ hoe-wel hy hem selven als een Krijghs-man behoonde daer het de noot bevoerde/ want als Wallenacr schrijft/ en alrede verhaelt is / dat hy het soo aenselde dat een vder booz hem bevreest was/ sae Spanglaerden/ Dooz rughissen / Franssen en Engelschen / en alle Zee-varende Aiden een schrick aen jaeghde/ die booz hem vreesden/ mitse de heftighe aenballen dien hy met sijn volck dede / en alles vernielde wat in de furie aengetroffen werte / maer in hoelen bloede niemant aen het lijf beschadighde/ van dese twee dingen sullen wy vervolghens nu eenighe vertellinghe doen so veel als my bekent is. Het Schip de Omval van Hoozn daer Schipper op was Evert Cornelisz. van Barckhoudt, lagh aen Ylle de Majo om Sour te laeden / by desen quam Klaes Compaen, die met de Schipper een vziendelijcke om gangh hieldt / deelden malkander het eene en het ander meede/ vergasten oock onder een het was al vziendt. Compaen had eens hun vynden te gast/ wisten niet dat hy een Zee-roover was/ maer meenden dat hy een Staten Caystejn was/ dies vertrouonden alles goets/ maer in het eynde seyde Compaen, wat dunct u/ sootck u alle drie hier ghevanghen hijs / en my meester van uwe Scheepen maecte? ghy weet u el nu in in ja macht te sijn / de Schippers hoe wel verster van sulcke woorden / hieldent booz baert/ en seyden sulcks niet van hem te verrouwen / dat hy het soude willen doen / so en konden soose dachten daer ob er niet bevreest sijn / waeren Landts lieden en die het met de ghemeene saecken wel meenden / keerden doozt in een ander pzaertje / scheyden doen eyndelijcken met vrolijckheydt en vziendelijcke woorden van malkanderen / middelst-wijlen datse daer laghen quam 'er

Heylose remedie tegen 't bechten.

Twede onverscheyde conditien in Zee-rooverijen.

Het Schip den Omval by Compaen liffelick de Eygenaers ontnomen aen Ylle de May.

quam'er een Fransman van onder de Linie Equinoctialis, die mitg by sijn meeste
 Bolck verlor en hadde/te swack was om het Schip te regeeren/en gaf sulcx aen
 Compae n te kenne n / die haer over nam / niet-re-min bzeesende sijn eygen Dy-
 andt in dien Boeffem te gaecken/ (gelijck de Boerman een secher Slange ge-
 daen had) sacht hem met goede middelen weder quijt te worden / en nam vooz
 met hulpe van de Frans en een van de Zehpen af te loopen / dan soude by de
 Fransman op het Tacht setten/en met alle nooddruyft wel versien/om sijn heyl
 te versoeken/hier op wierdt/geleghent heyt van Wint en Stroom verwacht/en
 de Boot met eenige Matrosen upt geset/die om de minste achterdocht te geben/
 versmalen aen Landt boeren/ om de geleghent heyt van het Bolck te verspieden/
 welke in de Soutpannen waren om Sout te krupen; by hem ho inende klaegh-

den dat se hanger hadden / dan kregghen tot bescheyt datter geen lijf rocht meer
 mede genomen was/dan totten nooddruyft van dien dagh vooz de Arberys- lie-
 den/ gingen doen wederom na de Boordt / en boeren Strand langes daerse niet
 gesien konde worden by de gene die Sout te krupen hadden/ staken doen boortz
 recht op den Onval van Hoorn aen/die op het Ancker lagh/en hiewwen sijn ver-
 rop-tou aen stucken/settender de Zeylen by/en gingen regel-recht op Compae ns
 Schip aen/bie het blijdelijcken verwachtten : dan het bzacht wel haest een naer
 toefien by Schipper Evert en de sijne/ want so haest hy op sach / en vermerekte
 datter de Zeylen by stonden/ en het Schip dooz gingh/ riep hy reghens sijn
 Bolck : Daer ben ick mijn schip quijt, bevondt het ernst getweest te zijn / het gene
 by gemeent hadde upt scherffe was / mande de Boot af en repte hem na Com-
 paen

paens Boort/daer hy quam/en den Zee-rover toe-spzack/ en hem vragghde
 waerom hy sulchs gedaen had? dewylse Vyanden waren/ hy seyde het Schip
 van nooden te hebben; Schipper Evert weder/dat sulcx niet recht was/en by't
 sijn niet missen mocht/men had so niet met malhanderen te handelen/wist wel
 dat het hem niet toe quam/ t welcke Compaeu toestont/ maer most het hebben
 dat in het Daberlant komende/ betalen of wederom behandighen/ hy hadt
 nu soo in't lief te nemen/ daer was niet om te doen/ anders dan om ghebuyt te
 hebben/en de tijdt in te wachten/ hy wilde met het selve sijn beyl versoeken/
 soude hy gelegentheydt alles danckelijcken vergelden/ de Heer hadde nu van
 nooden/en soo boorts/ het was dan wel ofte qualick/Schipper Evert Cornelisz
 most sijn Schip missen/en hoe hy klaegghde/dat hem daer dooz alle midlen bez
 nomen wiert om Vrouw en kinderen t'onderhouden/her golt niet het Schip most
 hy daer laten/siende dat hy sonder troost/ verrecken most/versocht te mogen
 hebben verpsgelt om weder t' huys te komen/segghende ghy beneemt ons alles/
 en laet niet overblijven/ten minsten gerst ons verpsgelt om na het Daberlant
 te komen;waer booz hem Compaeu een bereeringe gaf van 50 Ducaten is alsof
 niet sijn Dolck in de andere Schepen na het Daberlant getrocken/ daer hem te
 laste geleyt wiert/dat hy het Schip aen Compaeu herkocht/ en gelt daer op ghe
 nooten had; doch de waerheydt wiert nae-maelst wel bevonden/en hy weder op
 den Omval Schipper gemaect/na dat Compaeu daer mede in het Blie ghek o
 men was/ heeft naemaels (soo hy my verklaert heeft) met het selve meer dan
 90000 Guldens gewonnen. Den Omval genaemt en in het laetst geboert by een
 ander is om gevallen en met het Dolck vergaen in de Golf van Venetien, Com
 paeu bereerde sijn Jach aen de Fransman als hy het genomen Schip daer uyt/
 versien hadt/ van in het eynde was de Fransman niet ghenoecht/ maer wilde
 part en deel noch hebben int ghenomen Schip/ deses hy Compaeu drengghde dat
 hy daer om met hem een kansje legghen wilde/ doch en wist de Fransman
 daer van niet te wille/ soo dat geen kansje siende elck sijnen wegh gingh, Com
 paeu heeft met den Omval (wie seer wel segghde) een meenighe van Schepen ge
 nommen/en is by hem ghebleven tot sijn weder komste nae huys.

Een Schip
 by Yrlandt
 met lijt be
 roeft.

In't verrecken van sijn gewoonlycke Havenen van Yrlandt, most niet te min
 eer hy oberstecken konde na de Barbarische Kust/her zy na Salee ofte Saphi, hem
 nootsaekelijcken eerstmael verberchen van kost en dranch/ wantmen sijn
 nootdrysten tot Dublingh en eiders onthouden hadden/dies sijnen wegh achter
 Yrlandt om nemende/loopt daer in een boeffen/en winter een nieu Schip leggen
 eerst uyt Hollant geboert sijnde/daer hy by ten Ancker setten tusschen hem ende
 de andere Schipper waren alle tekenen van vrentschap/ en hielden in innelijc
 ke t' samen-spzack/ op dat Schip laghen twee nieuwe/ en heel schoone Ma
 talen Strucken/die de Schipper booz sijn eggen lust gekocht hadde/ dese woude
 Compaeu hem gaerne booz gheldt af ghehandelt hebben/ maer en wilde se niet
 missen/hoe veel Geldt datter booz geboden wiert/ de Matroosen van d' een en
 d' ander Shepen voeren na Ylant/en in een Herbergh maectten se hun vrolyck/
 Compaeu hebbende booz ghenomen vande Strucken en rentgh ander goet
 dat hem van noode was meesier te worden/ onderrechte sijn Dolck/ dars
 de Matroosen van het nieuwe Schip/ met ten dronck souden sijn op te bullen/
 en soo tydelijcken als het wesen mocht/hen steels wijs weder te rugh begeben/
 om sijn bespen berer uyt te boeten/ ghelyk gheschiede/ middelertwylten
 den de

den de Zee-roovers haere Booten haerdigh / maechten sillefjes de andere
 Boot onghereedt / voeren aen het nieuwe Schip / soo oock van Compaen ghe-
 daen was / klimmen vianen boordt / jaghen het weynigh Dolck datter was nae
 beneden / setende wat zegls by / loopen nae Zee toe / en namen uyt het Schip
 alles wat se meest van noden hadden met de stucken / welke al beschtikt was /
 eer de andere (die sulcks ghewaer wierden) daer by konden komen / dit gedaen
 vade en gelster gheen disputeren noch mer woorden / noch mer ghevelt kon-
 dense niet uytrechten / hy was hen te machtrigh en mosten hunne Goederen
 missen / behoudeude het Schip en de meeste voorraet / het welcke sy noch seker-
 lijk en vooz een groot gheluck te houden hadden / delwijle het vele andere met
 Schip en Goet mosten besueren.

Anke Dou-
 wes behoet
 sich voor
 Compaens-
 listigheyt.

Auke Douwes, van Wytslant ghebruychte groote voorzichtigheyt / om vooz
 Compaens schalckheyt en listigh sluyten / Schip en Goedt niet verliesen / hy
 hadde een Schip met 14 Godelingen en niet weynigh Dolck versien / dese quam
 vooz Salee op de Reede / even datter Compaen van de Engelsche kust mede ghe-
 men was / die terzont als een Teentw op het aeg / op den Wapst loerde / ende de
 selve gaerne in sijn klaeuwten hadt / maer als hy vermerchte dat het been te
 hart was om aen te knagen / heeft sijn oude list op een nieuw in het werck be-
 ginnen te stellen / versacht daeromme vooz een Boode / dat Auke aen sijn Boorz
 soude komen om hem te besoecken / en sijn gast te wesen / menende als dan de
 val sijnre bedrieghe te spelen / maer de Schipper dien Dog wel kennende / heeft
 de Boode gheantwoordt / dat hy niet van sin was sijn Schip te verlaten / hart
 Compaen wat te seggen / hy mocht selver by hem komen ; als nu de Zee-roover
 de tijdinghe te rugge gebracht wiert / so seyde hy : Immers is een Schelm niet ver-
 trouwt.

Dat was dock seckerlijcken waer aen hem bevonden / want de meesten hoop
 van de Zee-Lieden / was het nu al bekent geworpen / wat hy in sulken gelegent-
 heyt doen soude / ende so veel malen ghedaen hadt ; daer hem de Teentwen huy-
 te kort quam / daer voeghde hy het Doffe-vel by / in nam soo veel vijck geladen
 Schepen met weynigh of sander beel moeyten / dit houtjen wierde ober gear-
 boomen wist wat hy met sulcke Wytenbeschay vooz hadt.

De moedighent in 't slaen / wanneer 't gelegen quam / ontbrack hem niet al-
 leen / 't onthrecker ons daer veel van te seggen / terwijlen de memozien niet vooz
 den dagh gekomen sijn / van sijn voorbal mer te jonge Danser, is verhaelt / regens
 Colaert viel een hart gebecht / want de slaggh was hevich / doch ons ontbrekende
 de particulariteyten / sullen alleene dit in 't kort hier by verhalen. Compaen hoe-
 wel hy hem tegens sijn eyge Vaderlant gekant had / in sijn plaets van sijn Com-
 melle te boldoen tegen de Spanjaerts en Duykerckers, die bleef niet te-int-
 ren geduerige Wyandt van de Spanjaerts (was saeck dat hyse alle nam die hu-
 denge hande / en dat besgelicks de Spaensche hem met alle moghelichheyt
 ander hun gewelt sochten te krijgen. Nu so was den Admirael Colaert een goet
 Zee-helt / die ende de Admiraltyt van Sivilien, of die doen ter tijt tot St. Lucas
 verbeerde / gelijck naemans gerranspozteert is van daer tot Duykercken, veel
 schade onder de Hollanders doende / tot dat hem eyndelijcken de machighe
 Zeeuwen hem o bemanden / ghenoeftsam van de sijne verlaten zijnde / Com-
 paen vielte hem dicht aen de Spaensche kust / dat aen Colaert by hondre-
 schayt wiert / sijn macht ende waer hy loch te hanghelen / om een buyt te krij-
 gen / die

Slach-
 gens Colaert
 ende andere
 Spaensche
 Schepen.

Ven/dies hy met vier kloetke Oorlog-Schepen daer na toe trock wel ghemant
 met Polck/ ende ghedient van een goeden wint/ daer mede hy de Zee-rober te-
 gens de Wal aen beset te/ soo dat het wel haest vreesflick op een beghren gingh/
 het scheen in het eerste of hy 't quaer genoegh had/ maer in so hoogen noot/ we-
 rende watter op loopen soude/ als hy overmeestert wter dt/ weerde hy hem met
 sijn Polck als Veeuwen / ende maecten so ruymbaen/ datser dooz sloegen/ en
 de soo daer behouden af quamen/ dese slagh roedt hy aen in de Bzief van Wy-
 brant Schram. Dyt welke woorden genoeghsaem te bespeuren is/ dat 'er daer la-
 stigh op aen gekomen hadde/ schryvende/ hy hadde by wat te seggen/ van't ge-
 ne hem besegent was/ was niet lang verleden slaegs geweest teghens 4 Spaens-
 che Schepen/ sy hadden hem teghens de Wal beset/ doch hadde sich (danchen-
 de Godt) daer dooz g'vredert: het liet hem ten eersten niet wel schikken/ hy
 was verspier/ en se wisten wel dat hy Compaeen was; ende een goede wyl te vo-
 ren had hy tegens ses kloetke Spaensche Schepen slaeghs gheweest/ maer die
 waren van hem selver eerst aengesocht om een goede buyt te bekomen/ en als-
 men segt te hebben/ of Buyt of slagen. Hier wierdt hy seer geramponeert. De
 sijne beschadicht/dies na een Haven in Nland most/ om sijn Schepen te verca-
 lifateren/ hier van schryft N. a Wallenaer aldus/ en van 't bebozderen sijns ver-
 bong. Een secker persoon ghenaemt Backeleroth: Ghenoemen zijnde op een
 Spaensh Schip/ dooz een Schotsche Zee-roover/ wierdt gheboert in Nlandt
 tot St Kuys, daer hy Compaeen bondt/ die tegens ses Spaensche Schepen gesla-
 gen/ en niet upt. gerecht hadde/ hy wtert daen gheoordeelt/ een grooten Schat
 by hem te hebben/ also 't al Gaudt was watter blanck/ en toonde dat dooz gou-
 de arm-ringen ende Hals-banden die hy droegh/ met sacken vol Ducaten / dat
 daer mede bewijfendeten also hy een groote buyt/ niet alleen upt sijn Opanden
 Schepen/ maer oock van de Nederlandtsche bekomen hadde/ niemant ver-
 sthoonende/ so wtert hy in-geroepen/ de hoope sijnde/ dat hy gebonden sal woz-
 ven / om de sijne niet meer te beschadighen; want oock sijn Vrienden op het
 adwijs van Backeleroth, nae hem vpsden om het Pardon der Heeren Staten
 sijn Persoon vergunt te brenghen. Heyn Aertsz sijn halve Broeder hadde op-
 ghesloopen / ende de Heeren van het Landt soehren hem wyter Zee te krijghen/
 maer sijn Broeder en konde hem niet vinden/ ende so het upt beschepe schry-
 vers blyckt/ begon Compaeen selver begeerte te krijghen/ om in sijn Vaderlandt
 te komen/ zijnde een Man van 39 a 40 jaren / hebbende Vrouw ende Kinderen
 te Huz. Hy vermat hem/ soo men hem geen Pardon en bestelde/ dat hy het eer-
 ger maecten soude van yemant / die opt roofde: had doen op sijn Schip hon-
 dert en vijftien ofte twintigh Man/ de kloetste die men hebben mocht/ elck
 bevlechte wel een Hercules, sy hadden oock een grooten schat by haer dat eens-
 ghe Hoop-luyden niet wepnigh smerte / hy vreesende dat men hem met list in
 sochte te krijgen/ brenghde dat hy het met de Turck aen-spannen woude / daer
 al vreesse hoor was geweest/ midts den Admirael ter Zee/ Jan van Haerlem hem
 belast hadde/ binnen Salee te komen/ hy wilde hem een Schip by-ferren/ om
 Basaer te loopen/ want als hy oock weder keerde van Nlandt / quam hy op de
 Barbarische kust/ bondt een Schip van dese Lande ober Saphia, dat plon-
 derde hy/ en trock voort nae de Siera Liona, alwaer hy met het Schip Hollan-
 dia in de bat vaecte/ ende aen den Commandeur schreef/ dat hy hem openingh
 wilde daen van sijn Pardon/ hy wilde hem daer voor een goede vereeringe ge-
 ven /

Slaet te-
 gens ses
 Spaensche
 Schepen,
 en beworde-
 vingh sijns
 Pardons.

ken / dat hy hem bedancken soude / was van meeninghe de selve met alle bijt
op te soecken.

Ter wy nu komen tot de slaggh van Compaen met het Schip Hollandia, sal-
len wy eerst wat verhalen van sijn weder-baven met een Water-lander / het
Boefje genaemt / dese komende uyt de Straet, verbiet in handen van Compaen,
de Hoorder vede den Schipper aen boort komen / ende als hy aen boort quam,
wert hekent / ende seyde Compaen welkom / wel Boefje hoe is dit so ? hebt ghy
noch niet ongeluckt genoegh gehade ? most ghy my noch tot een Duyt worden ?
Op doch wat raedt hier toe ? hoe sullen wy dit best overleggghen ? de Schipper
seyde. Ick hoop dat de Capiteyn so vermyderigh wesen sal / ende my nedens
de mijne ontfemen / op dat ick niet te eenemael in de gront verdozven worde /
nocht weder ghelegentheyde siende om weder op te komen : komt seyde hy / wy
sullen ons eens verberffchen / en dan eens sien watter te doen staet. Eyndelijck
sprack Compaen : Ghy sult u Schip en Goet weder hebben / ik sal slechts maer
een wepnigh woz mijn selven behouden / doet my de vryndtschap / en bestelt op
vrouwe / een wepnigh Belt en Cleynodien aen mijn Hupsbzou / gedenckt wat
ick D. L. nu doe / t welck van Boefje dastelijck beloofst / om wel te bestellen / aen-
genomen wterdt / nae veel minnelijcke t samen-kouinge / scheydse van mai-
kanderen / zeplende de een om de Duyt / en de andere om de Hoort / des abouts
quammer een dicke nevel op / en de wint liep in en uyt / des anderen daegs mor-
gens / wtert Compaen het Boefjes Schip gewaar / seyde by hem / en liet de schip-
per weder aen boort komen / het welck geschiede : doen seyde hy / weet ghy wat
ick ghedoecht hebbe ? ick heb u een goede Duyt mede ghegheben / om aen mijn
Hups-bzout te bestellen / my dunckt dat het best is / dat ghy my dat weder om
geeft / op dat ghy niet in quade bekooringhen come / want ick heb by my selven
gheseydt : siet Compaen ghy geeft Boefje so veel kostelijckheydt mede / het sal
by hem selven denken : Siet / dat heb ick al wech / Klaes Compaen die heeft het
gemackelijck gewonnen en verkreegen / doch het heeft my minder moeyten ghe-
kost. Ende ick hebbe het sonder gebaer bekomen ; doch Boefje gaf het gewillich
weder over / ende men dzonck ten ander-mael op de goede Freys / ende scheyden
alsoo. Het was secker een groote booz-sorgh van Compaen, want het gesdoen
Goedt / maect selven zwaate ghewissens / dat het weder genomen wort / men
mocht hier dat Exempel van de Coninck van Branchryck en sijn Marot wel
by een stellen / van 't Geldt / mede ghegheben aen een vzeemde Paer de-tupfcher /
want lichtelijcken was dit beter getweest booz Compaen, hy heeft oock niet wep-
nigh betoont sijn moedighydt in het aenranden van het Schip Hollandia die in
Compagnie by sich hadde het Jacht Grootenbroeck en in dese handel betoont
hy sich re zón een Zeeman die sijn Dyan konde aengaende / met list en oock met
krachten, het Schip Hollandia en het Jacht Grooten-broeck nae Ostindien
bescheden / mosten door eenigh onghemack in Zee ghekreegen / van hurre an-
dere Scheyen nae de Siera Liona gaen / en was tot Commandeur ober de sel-
de den Manhaften Wybrant Schram van Cuckhuyfen op den 5 van Junius /
1626. quamense booz de ghemelde Haven / en doense verder meenden in te
zeylen / sagghense mer het op-gaen vande Son vier Scheyen aen komen / en
meenden dat die mede nae de Haven wilben. Het Jacht Grootenbroeck zeyl-
de booz uyt / en sy vzeesende dat het gheen goede Scheyen en waren. Dars-
dighden alles op het slaen af. De Kisten en Kasten wierden op den Over-
looy

t Boefje
van Water-
landt, ver-
valt in de
handen van
Compaen, en
sijn weder-
varen.

Compaen
tegens het
Schip Hols-
landia.

loop geset. De Vier en Water-Daten tot 70 in 't gheal de Bodems in ghesla-
 gen / voorts boven op 't Verdeck gheleyt / om die in tijd van nootd des te beter
 buyten boort te setten / noch onseker zijnde van Vriendt of Vvandt / steten
 hunne Doortzen open / leyden 't Geschut te boort / om in alles op hare hoeden te
 zijn / wyders besloten alsoose dicht by de Haven waten Zee te houden / om de
 Schepen die aen quamen te verprijen / en niet in de Haven beset te worden.
 Staken daer mede by / de andere niet heen en weder te zeplen in wachtende
 maer alse dicht aen waren sagen se Pynse Vlagghen en Wimpelen van bove-
 nen af wagen / Des vermoeden het soude Hollantsche Schepen zijn / nader by
 komende laghen se vol Gheschut / zijnde boven aen mer roode schanz-keederen
 om schooren. Verhalben waren daer oker heel beducht / den Admirael quam
 boort heen zeplen / en vzaegden die van Hollandia van waer ? die tot antwoort
 gaf / van Amsterdamb / en dat se nae de Siera Lioba wilden. Men vzaeghde hem
 van waer hy was ? hy seyde van vytre Zee / en dat hy Compaen was verwach-
 tende sijn verdon / hadt dat men een Boot met een man a f twee vut setten soude
 om hem in Siera Lioba te hzengen / also hy er niet beken was (dan 't was slechts
 om oozsaecke tot sijn vooznemen te soecken / alse wel blycht vut het schrybens
 hier na / also hy seer ghemeen met de Swarten hem betoonde te wesen) Schram
 die wvgerde sulchs / en seyde het was 't ghebruyck niet voort hun / wilde hy aen
 Boort hiemen / het stonde hem vry / of andersins soudent malkanderen in Siera
 Lioba wel spreken / hy deed vzaegghen wie den Commandeur was ? men ant-
 woortde hem Wybrant Schram . ende de Cooyman Gillis Seys , daer op gaf Com-
 paen drie eerschooten / en Hollandia desgelijc wederom ; dit gedaen zijnde / lieerde
 Compaen na sijn andere Schepen / en besoot met hun 't Schip Hollandia aen te
 tasten / sy wierpen de Bloet vlagh achter vut / en quamen regel recht op 't selve
 aen zeplen / met een heel goede ordre d' een na d' ander ; die van 't Schip Hollandia
 doch met kleyne zeplen verwacht wterden. Als Compaen dichtre by quam /
 wterd' gebzaeght wat hy so nae deed / so hy nader quam / Kruyt en Root was
 tot sijnen besten / gaf tot antwoort / ghy wilt u Boot met geen man aen Boort
 zetten / so moet sck met mijn Schip aen Boort komen om diete halen / ghy
 twee immerz wel dat sck Compaen ben / die niem andt aen Vif ende Goedt be-
 schadigh / doch dewijle ghy Aiden sulcx niet en gelooft / soo sal sck u niet verlas-
 ten boort mijn wille van u te hebben ; daer op hy tot beschept hrcgh / soo hy een
 man van sijn woortd was sou dan 't werck beginnen / en aen Boort komen
 gheen praetjes maecken / sy hadden van Compaens goedertierenheyt wel ghe-
 hoort wisten wat sulcx te seggen was / indien hy aen-quam hem soo onthalen /
 dat hy Godt dancien sou van hen ontsagen te zijn. Albereydis had den Com-
 mandeur Wybrant Schram de 70 Vlypen buyten boort gheit open / alle de Sol-
 daten daerbij ghestelt / en boortz alle de Boffcheters en Boortz ghesellen by
 de Strucken : Compaen stontd achter / op / met een groote Silveren Beher in
 de handt / en malkanderen een bronck toe gebroncken hebbende / of Vriendt of
 Vvandt / wterp hy de Beecker in Zee / en seyde dat hy hem nu weeren soude
 als een Vrijghs-man / en gaf daer vuer op / meenende Hollandia met hen al-
 len aen Boort te legghen / dan die antwoorde / en schoot soo vreeselijc mer
 Musquetten tot Compaens Schip in / dat al sijn boven Boick nae beneden
 most. Zae selfs Compaen die met sijn flagh-Swaert achter op de Com-
 pan ; stont te vzagghen / bleef niet langh staen / maer viel met het tressen
 van

van de Musquetten plat nedev op sijn bunck / kroop met handen en met voeten om laegh / en soo naemaels up hem selven verstaen wierde / was in sijn arm ghequert / met oock de Trompeter die de Hollandtsche Trompeter in moedighendi volgen wilde / midts de Trommelen ghestadigh gingen / en besghelijck de Trompetten ghestadigh gheblasen / ghehouden zijnde hunne plaetsen niet te verlaten dan mette dood. Compaen het voornemen en de groote moedighedi van Hollandia siende / en darmen hem in de plaetse van loopen de Steven boot / oock met schieten niet schuldigh biez / veranderde de sinnen / en hieldt met alle sijne Schepen schut ghebaerd / om alsoo het Schip tot overgeven te dwingen / maer Hollandia stiep hem meenighmael so dicht op het lijf datse dooz dwangh van de Musquetten de poorten baech vallen lieten / want sy konde quaelijck mis schieten soo warense onder de Schepen verbaert / sijn onder Admirael wiert so getroffen / dat hy de Dloot verliet om sijn secken te stoppen: oock was de groote krey aen stucken geschooten: dese wachtte sich daer nae om soo dicht onder het gheschut niet te komen / bleven van verre leggen te hengelen en te schieten. Het Yacht Grooten-broeck dat 14 Godelinghen op hadt / hieldt dicht in het vaerwater / en deed sijn best met het Canon op de Zee robers te lossen / doch quamen hem soo na niet / lichtelijck van gevoelen zijnde als se het Schip Hollandia wegh hadden / dat het Yacht dan oock niet ontgaen konde. Dochten alsoo van twaelven tot vier uren toe. Als nu Compaen sagh dat hy op Hollandia niet hadde / also hy i' elckens te ont saft begraedt wierdt / sette het na het Yacht toe / meende het selve dooz het Wontmael met sich te nemen / en ghelijcken hy docht dat Hollandia soo vermoeyt was / dat die niet eens nae het Yacht om sien sou / maer eens nautelijck in het werck gelept / en van Hollandia beooght / of heeft de Steven daer nae toe ghewent / sette alle Zeplen by die doemelijck waren omme hy te setten / loopende de Zee-rober te gemoet / en soo dicht daer aen dat hy alle de Poorten vallen liet / dies niet togghensacnde wiert gestadelicken vier op hem geerden / also hy de loef van Compaen had kont wonden en breepen na sijn begeerten / niemant van de Zee-robers doosten boven kimen of de zeplen by te setten omme te ontzeplen / soo dat hy Compaen ghenootsaekt was hem op de ondiepte te begeven / wiert niet te min nageset op vijf of ses vadum Waters: doen stiep het Schip Hollandia met het Yacht weder 'r Zee / meynende een vande andere tusschen beyde te krijgen / doch snayte voor hem over / waren in grooter breezen / befloten hebbende hem met goet Verdzagh (soomen schijft) over te geven / maer ontquament mede op de ondiepte / daer syt hy malkanderen setten / ander half myl daer van / en dat voor in de Haven sette hem Hollandia met het Yacht / op de acht vademen daerse den gantschen nacht lagen / loofden de Heere datter geen meer als ses acquesten in den slagh ghevaecht waren / daer van vier stozven namentlijck de Predicant die sijn Been afgeschooten was / nevens de Vrouw die haer beyde voeten / en sijncker bil hadde verloten / overleeden te samen op den achsten van Julius / daer nae sterft de Timmerman en de Woschijter / zijnde elck een Been afgeschooten / een Sargiant en Adelboort bleeben over / sijnbe beyde met Plees wonden in de Dijt gequert. In dese tocht so die van Hollandia getuygden / hadt Compaen getoont dat hy een kloech Zee-man was / ende in her Scherps stijden wel ervaren / want hy quamen met goede ordze d' een booz d' ander nae / elck om beter te vaecken en een voordeel af te sien. De Swarten van Siere Liona sagen dese Zee-

De srijdt
sonder voor-
deel.

Affcheyt
van de sagh

srijdt

strijdt van Landt af / verwondert dat vier Schepen dooz een gvinghen loopen.
 Weele schooren warenden dooz het Schip Hollandia ghegaen / en meenighre
 dooz de Zeylen / van meeninghe zynde de masten rebdeloos te maecten / de
 Besaems Mede was aen stucken / de schocke mast ghetrossen / en de seck haer
 lijcken ghebrooken dat se op het Schip nederdel / maer wierdt in aller pl een
 nieuwen aen geslagen / en alles weder ten besten geschikt / want ter Volcx genoegh
 was / wierden als doen wel te werck gheseldt / de Soldaten bleven in hun gelic
 staen / vier Mannen by peder stuck / soo dattet alles ozdentelijck toe gvingh.
 Daeghs daer na sagens de Zee-roovers op de voorzighre plaets ten Ancker leg-
 gen / gingen na noene onder zeyl / loopende de Haven in. Op het Schip Hollandia
 warente dize dagen besich niet Zeylen en alles wel te stellen / sy bleven by hare
 voorzighre voornemen om mede in de Haven te loopen / en de lekken te stoppen / en
 dooz alle dingen te doen wat tot des Schips behoeften van noode mochten zyn /
 sonder hunne Vanden in het minste te wijcken ofte te vuchten / vertrouwen-
 de op God de Heere dat hy hun beschermen sou / en kloekmoedighert berlenen /
 dien volgens wiert het Ancker gelicht en zyn den 9 Juli met het Nacht zeyl ges-
 gaen / en ten tien uren dooz de middag de Haven van Siera Liona in gelopen / wat
 en hoedanigh dit Land is terwilen sy daer legghen te califateren en hem te be-
 verschen sullen nu in 't kort aenwijzen. Het is een ghebergre op 't vaste Land
 aende Zuyt-zjde van de Revere die op de West-zjde van Africa in Zee valt / de
 Mede daermen gewoon is te ankeren / leyt op de Noort-zjde van acht Gra-
 den en twintigh minuten / is seer hoogh twee en dize dubbelt Landt / dicht met
 Boomen beset ende licht om kennen dooz die van 't Noorden komen / en dat-
 men daer ontrent geen so hoog Landt op die kust ontmoet dooz en al eer men te
 Siera Liona komt. De Umas Boomen wassender in overbloet / van smaeck en
 coleur als de Spaensche Linden / sy wassen in het wylt / als pmandt met de
 Swarten verdragen is / mach hy so veel halen als 't hem belieft / daer sijn oock
 Palmitas Boomen en Annanassen / is een bequame Haven en gelegent heyt so
 wel van hout als andere dingen omme de Schepen te laten vercalifateren. Dooz
 de Rebe bint men een afloopende water seer goet en bequame om te halen / op de
 Klippen aldaer bint men de naem van Franciscus Draek, ende andere Engelschen
 die dooz jrs dese Mede besocht hebben. De Swarten aen de Noort-zjde han-
 den dagelijcks mette Portugijsen / daer liden perijckel als men te Lande wil /
 als onse Hollanderen in het Jaer van 1623. daer waren / quam de Koninck van
 Siera Liona, (eersmalen met verschepte water beschoncken zijnde) met sijn An-
 del aen Noort / desen wiert van den Capiteyn met sijn sloop te gaste gehouden /
 als de Koninck met de sijnen van den Wijn dzalijck waren / begonnense te dan-
 sen op hun manier en breekt te singen / den Woel was seer dzalijck op ghepost /
 hebbende 't hatr als oprechte Hane kammen geschoozen van vooren af tot ach-
 teren toe / lieten boven de oogen eenige blechten hangen / elck nam so veel vrou-
 wen tot sijn ghebruyck als hy voeden konde / de Koninck hadde 30 / dese waren
 met Hierlandtsche Dekens op gheschicht / twee van deselve legghen haer des
 nachts by hem / en daeghs blijvense daer ontrent hem seesterende. De Ko-
 ninck was heel plomp van Dordeel in het gheene hem breeemde dooz quam /
 liet het twee-malen nieuwgierigh verolcken / sitende in het midden van sijnen
 Adel onder een opgeboeyde Tente / lette seer op het gheene hem tot voordeel
 dienen mocht (sicks hadt Compaen oock menighmael bevonden / klaeghter
 over

't Landt
 van Siera
 Liona, wat
 ende hoeda-
 nigh.

ober in het schijnve oen Wybrant Schram) hy toonde de onse mit en Dientſchap/
 wiert door des Capiteyns soet praren en ruymen aanbodt van wegen de H. M.
 Generael/ en ſijn Exelenſie ſo ſeer getrocken / dat hy niet alleen de tegenwooz-
 dige/maer alle die unt de naem van de H. Mog. en onder de Blagge des Dincen
 van Ozingien namaels komen ſouden/alle handreyckinge wilde doen/en al eer
 de onse baer van daen ſcherden quam noch eens aen voort / dies hem weder een
 ſancker bereert wiert/met eenighe andere Cleynodien/en vijf Canonſchooten.
 Ware Wooninghen ſijn van binnen met verrecken : Het Doorp daer de Opper-
 ſte hem onthoudt noemt men des Conincks Doorp/ maer daer de Schepen leg-
 gen/iz vooz aen hy een ander Doorp St. Franciscus ghenaeemt haer wijſe is Rijs/
 deſe wort met Hoore Vepelen gegeten die ſeer net ſijn/ den Adel oeffent hem ſeer
 inde wapenen / ſy konnen meest met hunne Pillen op een draet ſchieten / het
 Landt geeft oock eenigh Goudt/ en Olifants-Tanden : Van dit alles iz vzeder
 te lezen in de Hiſtozie van Nicolaes Walleſnaer. 5. Deel/ Pag 61.

Wanneer nu het Schip Hollandia ende het Yacht Grootenbroeck in de Haven
 van Siera Liona niet wijdt van Compaen ten Ancker gekomen waren/vermoed-
 denſe dat ſy niet weynigh beducht was vooz dat naderen / upt vzeese van hen
 lieden ſelven aengerast te ſullen werden / want hy ſondt mel haest een Brieſ aen
 den Commandeer Schram, door twee Swarten van Vant / om deſelue met een
 Canoa ofte Jabaenſche Schuyte te behandighen/ van deſen inhoudt/ dat het
 hem van heren twee dede ſulckſ ghebaen te hebben / maer men ſout e het vooz-
 hy laten gaen / alle dingh soude doodt en te niere ſijn / ſy mochten vzelijck by
 hem ten Ancker komen/ wat hy hadde was tot haren beſten / het mocht wesen
 schryffe.

Schryffen
 van Com-
 paen aen
 den Com-
 mandeur
 Schram.

schijft by dat den Commandeur eenige dingen had die hem van nooden waer/
 dat soude rhen dubbelt veracelt worden / soomen hem eenighe onderechtlinge
 konde doen van sijn verdon / soude een goede vereeringe geben / dat by hem daer
 vooz te dancken had / sulcks was by van meeninge op te soccken / wyders soo
 schijft by dat de oozsaech sijnor komste aldaer was / om dat men hem bekent
 ghemaect had in Siera Liona te sullen vinden vier Enghelsche Scheyen / die
 uyt Guinea rijckelijck gheladen inde ghemelde Haven ghekomen waren / die
 by van meeninghe was te nemen / dat sou sijn jonghste besturt ghetweest sijn
 (te weten / of van sijn geheele Zee-rooven / dat my niet dunct sijn meeningh
 was ofte van slot van reekeninghe merre Enghelsche) want by hadde soo by
 sijn verdon wel vooz gekochte soude hebben (by siet hier op 't geen hem van Wil-
 lem Hol of des Konincks van Engelandts Admirael tot St. Kler in Perlant ghes-
 daen was / daerse sijn Spaensche Buyt goederen tot prijs ghemaect hadden /
 hoe wel by hem wel ter beggen met hondert sout weer ghenomen te hebben ge-
 wooken hadde (by wasser nu om gekomen sy waverder ghetweest / doch weer
 verrocken / dies by te laet quam / dat by hem als Wyant tegens Hollandia ge-
 stelt had / was vooz aendighen van dize sijnor booznaemste Officieren / die hem
 ghelot verspeelt hadden / sy wisten (soo by schreef) dat by sijn pardon wilde op
 saecken / en ghesint was met al sijn Volck uytter Zee te gaen / uyt gesonders te
 dize geldelose / 't waren dize van sijn outste Officieren / die met hem uyt Holland
 Zee ghekosen hadden / souden se anders te Lande setten / dese die hadden het spel
 herockent / te weten daer toe aengeknoopt dat se hen liden aentasten / maer hee
 was nu vooz by / sy souden nieuwe Vriendschap maken / wilden slechts by hem
 ten Ancker komen / en dat sonder schroom / alle ding soude boodr en te niet sijn /
 wat by hadt dat was tot haren besten / by wilde wel een halbe dagh merren
 Commandeur sprecken / om te hoorren wat nieuws uyt het Vaderlant / en hade
 oock by wat te seggen van het ghene hem besegent was / had niet langh verlez-
 de staeghs gelweest tegens vier Spaensche Scheyen (te weten teghens Colaert
 Admirael van Spanjen daer van verhaelt is / sy hadden hem teghens de Wal
 deser / doch hadde sich (danckende Godt) daer vooz gerridert : het siet hem ten
 eersten niet wel schicken / by waer verspiet in sy wisten wel dat by Compae
 was / hi er op verfoekende de komste van den Schipper by hem / souden Vrien-
 den wesen / en hadt veel nteuws te vertellen / hoopre sulcks oock van de andere
 te hoorren / alsoo by selden by Christen menschen quam / maer al by Heyde-
 nen en Turcken / by verlangde seer met een Christen mensch eens te spre-
 ken / besoot eyndelijcken den Brief met een hertelijcke groetensse / en was on-
 verteekent.

Klaes Compae.

Noch lager had by gestelt / dat den Commandeur soo wel wilde doen / en sen-
 den beschept met den Bzengher deses : had oock op den Brief gheschreven dat
 men de selve bestellen soude aen den Schipper van den Admirael / sijn naem
 was hem onbekent / doch verhoopre de selve in Vriendschap nader bekent
 mochte worden. Dus Vriendelijcken wist by sich te berysen om wederom
 Vriendtschap te maken / en alle onmoedt in vergetensse te bzenghen / die van
 Hollandia in staeyte wtgeen en dan een lecker beetse in het net te krijgen / gelijck
 de Quackelaer met sijn soet sluyten de Voghelkens doet / want soo vooz ghes-
 sept is volgens Polinæus Raedt socht by meester te worden / met list en oock met
 krachten

krachten, Compaeu had sich beronschuldigt op dize van sijn boozstemste Ma-
 troosen / die hy bit aentreffte als oozsaechen te laste leyde / maer hy spaerde de
 waerheydt daer in / wantse nae-maels verstaen hebben / dat hy selfs de booz-
 naemste aendzyber was / hy had gheseydt tegens de sijne / dit was een Oost-Indisch
 Daerder / de sulcke waren ten minsten met acht Kisten Geldt ver sien. Dit
 was een groot Schip en sou meer in hebben / met desen aenspraek en boozslag
 had hy de kans willen wagen. Wybrant Schram den Byles van Compaeu ont-
 fanghen hebbende naerdighde terstont sijn bescheydt daer op wederom aen den
 Zee-roover / ghenoech van desen In-houdt ;

Daer hy den Brief met een Canoa van hem Compaeu gesondē wel ontfangen, en den
 inhoud daer van desgelijcx wel verstaen had, op welk tot antwoord diende, aengaen-
 de dat het hem van herten leet was so een torn gedaen te hebbē, hem was't ook van
 gelijken, te meer om datse de Wapenen haddē moeten wenden, tegen hunne Lants-
 lieden en so Vyantlik handelen, bewuft sijnde dat op det Schip vele waren die Vri-
 endschap op sijn Shepē hadden, ja een Soon sijnen Vader het leerde doch de nature dat-
 men geweld met geweld wederstont, hadden genootsackt geweest om sulcx te doen,
 welke Compaeu beter dan henlieden bekenet was, warē beducht, datter al eenige van
 hare Lantslieden en Vrienden, dit aentreffen, met 'er leven hadden moeten bekopē,
 De Vriendschap die hy Compaeu op hem verfocht, dat was om Vrienden onder den
 anderen te blijvē, was hen alleen seer lief, wantse begeerden geen Vyantschap, sou-
 den alleen ter eeren Godes, en ten dienste hunnes Vaderlants behertigen, het geene
 hunne last, en gewisse mochte aen wijfen te behooren, daer toe de meesters alle be-
 hoorlijke materie hadde mede gegeven, aengaende de Vriendschap die hy Compaeu
 op hem verfocht, als geseyt is haddense voor goet gekent en aengenomē, bodē ook
 van haren wegen sulcx op sekere Voorwaerden te willen aengaeu, te weten dat hy
 Compaeu aldan de Vriendschap wou doen, en sijn Schepen Anckers lichten, om so
 veel verder innewaarts te lopen, alsse tegenwoordich van den anderen lagen, op dat
 hy dan mette sijne op de Rede komen mocht, daer de andere gelegen hadden, om
 sijn voornemen aldaer te volbrengen, dit doende so soude vry geleyde gegevē wer-
 den, voor de gesondene van hem, om met malkanderen te spreken, te komen en te
 gaen, souden dan gelegentheydt konnen hebben, om d'een den ander alle haer mee-
 ningē te doen verstaen, maer so hy dit verseylen niet en geliefde te verwillighen, so
 mochtense en waren gedrongen hem Compaeu mette sijnen te verklaren, voor sulcke
 Persoonen gelijkformich men sulck Volck behoorde te doen, die heure daden op
 ten vijfden voorleden, tegens hen hadde laten blijken, eyndigende hier mede, wou-
 den hem en alle sijn geselschap, neffens henlieden selver al-te-samen Gode bevelen
 die hen verleenen wilde wat ter saligheyt van nooden was, op't Schip *Hollandia* den
 9 van Hoymaent. Anno 1626. en was ondertekent :

Wybrant Schram.

Het op-scheyft was aen de C: seer boozstemige Sr. Klaes Compaeu, Capiteyn
 van de Schepen N: D. tegenwoordigh in de Haven van de Siera Lionis, welke
 scheyvens Compaeu wonderlijck ontstelde / en tegens de boozt was / hy en kon-
 de den Byles niet wel op eren / want hadde nter gheerne de stede gherupmt.
 heeft daerom Ian Symoncz Scruyf, sijne Stuurman gesonden aen het Schip Hol-
 landia met noch ses van sijne gasten / alle te samen kostelijck ghesleede / want
 Compaeu hadde niet veel sins in 't boozige scheyben / en so het scheyn was hy in
 hrees / booz de dzenghementen breesende dat hem *Hollandia* op het lijf soude
 komen / so de scheyber aenghetereckent heeft. Den Commandeur Wybrant
 Schram

Antwoordt
 Brief van
 W. Schram.
 aen Com-
 paen.

Ian Symoncz
 Scruyf,
 Stuurman
 van *Com-
 paen*.

Schram (tot smaecheydt van de Zee-roovers) liet de Stuurman allcen ober ho-
men/ de anderen moften hoe frap datse oppercyt waren/ de gehele achter mit de
dagh in de regen blijven sitten dat 'er water onder hunne klederen neer liep; en
vocht van buyten synde wierden oock van binnen met soete Wijn opgebult/ op
datse klappen souden. Ian Symoncz Struyf versocht in den naem van Compaen
andermael dat hy doch op de Reede blijven mochte / en souden van heel goede
Vrienden sijn/ mitsgaders malkander van het gheen men over hadt onderstant
doen/ daer op hy tot bescheyt kreeg/ datter nu niet veel tijts ober waer omme te
parlementeren so hy hun Vrientschap begheerde/ most sijn Anckers lichen/ de
Reede ruymen/ en hem laten in komen/ dit altemalen ter Vrientschap/ dan sou-
dense de witte Plaggen laten wagen/ en Vrienden sijn/ so sulcx niet nagevolgt
lyfede/ souden doen 't gene in den Staet alrede bestoten was / want anders niet
in sulcken val hoorz henlieden ten besten hadden/ al krupt en Toor / en dit alles
gelijcksoemich het voorszich schryben. Hier mede benamen sy wyders oock het
krygelepde/ van meer praetjens te maken en aen boort te komen/ hoorz en sleer-
se de Reede gheruymt hadden : Daer 't uyt eynde van dese onderhandelingh/ en
datse den an deren de saligheyt tosgewenscht hadden / is de Stuurman Ian Sy-
moncz Struyf met de boodtschap wederom na sijn Capiteyn Compaen gebaren/
die hy heel te vertellen wist/ welck hem van sulck verhael niet ghenoechlijcken
aen en stelde/ nu also hy niet gheerne van de Reede versepten wilde/ oock gheen
hande sijnne meer senden mocht/ sond een Wzies als boozen gedaen was / met de
Siverten in een Indiaensche Canoa aen boort / daer in hy sich versloozdt be-
vonde/ en was van desen Inhout :

Compaen
schrijft we-
der aen
Wybrandt
Schram.

Dat hy op gisteren sijn Stuurman aen de Heer Admiraels Boort gefonden had om
te kennen te geven wat hy vriendelick van hem begheeren sou, niet wetende of de
boodtschap by hem belast, wel gedaen was: dese was met al het by-hebbend' volck
dronken aen Boort gekomen, wist noch so veel te seggen datter niet ten besten sou-
de sijn, voor hy de Reede had verlatē, en daer toe plaetle voor *Hollandia* in geruymt :
dit was een groot dinck voor hem *Compaen* te doen, en mogelijck was de rede no-
diger voor de zijne, als de gene die 't eylichte, nochtans hy woude veel doen omme
met vrientschap te scheyden.

Sijn versoeck op den Heer Admirael hadt weynigh om 't lijf / en was hoorz-
naemelijck Hoepen omme sijn Baten mede te verbinden/ die hy ghebreck had /
so hem nu verseeckeringe gedaen wterdt / hy soude binnen de rijdt van vier-en-
twintigh uren de Reede ruymen / en laten de Heer Admirael in sijn plaetse ko-
men/ hy wilde hem behulpig sijn in alles wat hy de Swarten te doen hoorz veel/
hebbende die op sijn handt / en heb (schreef hy) middelen ghenoech om die te
voldoen / danckende Godt en de Vrienden die het hem ghesonden hadden.
Van het gheene hy hem in overbloet en by den Admirael ghebreck was/ woude
mildelijck mebe deelen / hy verseeckerde had de Heer Wybrandt Schram, diens
naem nu wel by hem bekent was / eerst laten aen segghen een Oost-
Indisch Waerder te sijn / dat het soo verre niet ghekomen soude hebben / hy
had de aenvangh van sijn Volck wel ghestur/ dit was nu hoorz by / hy thoonde
seer sijn ongenoegeen ober de Schipper van het Nach/ dooz aen seggen van den
Stuurman / om dat deselve meerders snaps boerde van al het Volck van den
Heer Schram, sulck een (verhaelde hy) soude het spel wel te grabbel werpen /
en hen in een reuck waer doozacht niet malkanderen vze ngben / het en waer niet
eers

er s genoech dat sulcker een so veel snaps soude hebben/die geen Oppermacht hadde. En om den Heer Schram soctelijck wederom aen te sluyten so schreef hy/ dat sijn Stuerman poogde over het goet onthael/ en goede woorden van hem en bande Schipper ontfangen/dat hy met aengenaemheyt aen gehoort hadt/versocht daer op dat Schram sijn woortt geuen sou/ dat hy eenige Hoepen met wat Pleesch en Gort mochte krijgen/soub' als van de Reederuyinen binnen den tijt van twee mael niet en twintigh uren/ soo de Heer Schram sulckx gesint was te doen hem sijn belteben te geuen/mits alles wel te betalen/soo hadt deselve antwoortt wederom te rugge te senden/ en om hier mede een dzeppement by te voegen/gelijck hem inde voozgaende gedaen was/schreef oock als hy't wilde belieten/souden se niet een Limoen aen Woortt konnen krijgen/ en dat soude geschieden hoe sozts dat de Schipper van 't Jacht was/ hy achte die maer beoort een Blaeskaeck/ te meer om dat de selve altydt in den Heer Admirael's en sijn Schippers redenen quam te vallen/versocht daer op oft gebeurde dat een van sijn Dolck aen de Heer sijn Woortt gesonden wierd' om met hem te sprecken/ als hy dan en sijn Schipper alleen het woortt souden doen / niet alle maer den eenen hier/den anderen daer/ het Graeu en behorfoe niet te seggen u Capiteyn is dit/ is dat/ noch verhalen wat hy was/ het selve was hy yeder een wel bekent/ en met hem so quaer als 't mocht/ aldus doende soude hy wel komen daer Godt alle goede menschen wel voort soude bewaren/ hy verhoopte het sou/ (namelijck het Zee-rooven) eens een eynde hebben/ 't wasser nu in en moster mede deur/ (en dat vzeemt is) hy danckte God in 't selve noch geen verdriet te hebben/ versocht wijsers of den Heer Admirael hem zentighe aentwysinghe wist te doen van sijn pardon/hy wilstet voort op soecken/eyndelijck groote hy de selve met al sijn herte/ nebens de Schipper en alle goede Vrienden/ so nide Heer Schram hem wilstde belooven 't gene hy te setten dat vooren verhaelt stontt/ sou ruym te geuen en verwachten daer sijn antwoortt op: en op dat hy na sijn meeninghe alle ergwaen soude wegh nemen/ schreef dattet hem verwonderde dat mijn Heer niet by hem quam/ hy was gantsch niet bezreest alwaert dat den Heer Admirael daer met sijn Schip lagh/ hy soude het met twee Schepen tessen aen de grondt halen/ dat voort hy was moest vergeten worden/ en siende dat de Heer Schram sijn laghen mijde/ en hem wist te hoeden als een wijs Scheeps-Oberste/schreef vorders/ ten konde niet schaden dat een man wel toefach/ met namen voort een als hy was/ die wat onder de leden hadde. Sijn Stuerman Willem Dircksz van Enchuylen dede hem groeten / onderstontt Klaes Compaen. Het op schrijft lunden/ den Brief te bestellen aen den Heer Admirael van het Schip Hollandia met sijn Compagnie. Hier op vaerdighde den Commandeur Schram metter haest wederom een Brief af/ van desen inhoudt:

Dat hy den Brief van hem Klaes Compaen op den 10 van Julius met een Canao wel ontfanghen den Inhoudt daer van wel verstaen had, daer desen tot antwoorde op diende, wat aengingh dat hy schreef voor hem een groot dingh te welen, de Reede te moeten ruymen om hem te laten inkomen, 't selve was waer, en konden dat mede wel verstaen, maer hen versoeck was sulcks, overmits 't de gelegentheydt met hen liden alsoo vorderde, en noodigh maecte, dit geschiede in alle oprechtighydt sonder Hovaerdye, sy hadden van hem Compaen bescheydt ontfanghen van dat te willen doen binnen twee-mael vier-en-twingh uren hen ter vriendtschap, sose hem wilde versoecken, van eenige Hoepen,

Wybrant
Schrams
tweede
Brief aen
Compaen.

wat vleys en Gort, daer op tot bescheyt diende datse in hen Schip niet meer dan les en in 't lacht vier Bossen Hoepen hadden yder van ontrent 25 stucx, en also sy bevondē dat hy hunner en sy sijner Vriendt schap sochten, souden daer in, op dat hen verlock voldoen mochte worden Broederlik handelē, het stont ook by hem te overwegen, datse so een langhdurige reyse voor handen hadden, en over fulcx henlieden daer niet veel van en mochten ontblooten, te meer om dat hunne Water en Bier, Vaten, tot sijner eerster aenkomste gelijk hy selver wel gesien had buyten Boort geworpen waren, om hun voor hem te beschermen, die hen nu wel te stade komen soudē, evenwel beloofde van het gene sy daer van hadden Broederlijk mede te deylē, was hy wyders met Vleys en Gort gedient, wat min of meer wilden met hem handelen in alle redelijckheyt als Liedien met eeren, daer op hy hem verlaten mocht, en al het gene geschiet was soude niet eens verhaelt worden, so hy daer mede gedient waer met het gene te voren was beloofst, so versochtense andermael dat hem geliefde hoe eer hoe liever te vertrecken, op datse hun voornemen mocht en volbrengē, en met hem goede onderhandelingē houden, so veel hem bewust was van sijn pardon, wou den daer van seggen 't geen sy'er van wistē, 't gene hy *Compaen* geschreven had, namelijk dat de Schipper van 't lacht te opgeblaten was geweest met spreken, sy waren altemael geen Goden, en een yegelijk hadde sijn fouten, maer de oorfake was niet te min ontstaen uyt het aendringhen van sijn eygen Stuerman, in sulcke gelegenthey t haelde het een woort het ander uyt, hy had mede gheklaeght dat de Stuerman aen Boort quam dronken sijnde, dese wasser niet toe gedrongen geweest, maer hadden malkanderen telkens minnelik toe gedroncken so veel als elck beliefdē, dat hy ook so lang aen Boort bleef was hem niet lief geweest door diense hem voor Sonnen onderganck wel wegh wilden hebben, dit soude voortaan niet meer geschieden, want sy hen voor *Compaen* wel hadden te versekerē, van 't gene hy hen gedreygt hadt, de Swarten van 't Lant op de hant te hebben, en soude weten te wege brengē, datse niet een Lamoen en souden kunnen krijgen, diende tot antwoord; dat hy quaets genoeg wist te doen, 't gene nadelig soude sijn tot hare Reyse, maer most bekent sijn datse wel wisten waer de Lamoenē stonden, en sose die gebrek hadden, wilden al de macht van *Compaen* daer in niet vresen om die te bekomen, wisten ook wel dat het meerder moeyten kosten soude, daerom was bet beter sy malkanderen te gemoete quamen, vriendelijck bejegende, en onderstant dede, by so verre nu hen verfoek werd ingewillight ende Rede ingeruymt, souden den anderen vriendelick ontmoeten, en van 't gene voor by was niet meer spreken, daer mocht hy hem op verlaten, sont hem hier op een Vaetjen goede Mom, nevens de Brief, so lange nu de bejegeninge vrin delick was souden den anderē daer van mede delē, eyndelijk wilde *W. Schram Klaes Compaen* met al hen geselschap, en henlieden alle te samen inde hoede Godes bevelen, die hen woude verlenen, 't gene ter Saligheyt van nooden was; desen brief geschreven in 't Schip *Hollandia*, den 11. Julius, 1626. was ondertekent: *Wybrant Schram.*

Ma den ontfangh van desen Briefs *Compaen* in de plaets van 48 uren bin nen de 15 onder zepl gegaen/ liep ontrent een Gateling schoot ofte twee met sijn drie Schepen de haven in/ de prijs zijnde het vierde lejde hy aen de Wal/ nam al het gesthut Dolck en Ammonitie daer van/ om op sijn andere Schepen te voer ren/ en om eerbaerheyt wille gaf hy 't de naem dat het gebozsten was/ dit uyt hermoeden van onwaerheyt bewoog namaels eenige van *Hollandia* het selbe te onder soecken/ sagen wel dat sy het in de gront geboutwen hadden/ en mogelijck was 't om de drie andere te verskeren. Den Admirael *Compaen* had op 44 stuc ken Gesthuts/ sijn Vice Admirael 26/ sijn Schout by nacht 24/ en de prijs 12 /

beloopende

Over en
weder han
deling in de
Siera Lio
nis.

beloopende te samen 106 stucken/ 't Schip Hollandia hadde 26 op die niet kleyn waren/ 't lacht grootenbroeck 14 te samen 40 stucx Godelingen. Doen Compacn de stede geruynt had liepen bey de Schepen op de verlaten plaets/ so nu de Schijver verhaelt/ haddense de selve so noodigh niet van doen gehadt/ konden hun werck datter te verrichten was/ op de plaets daerse lagen wel ghedaen hebben/ maer het was herz tegens hart om dien Zee-roover die eere te benemen die hy hem in gebeelt had/ dat hem oock wel ter degen gespeten heeft/ het leck 't welck 't Schip Hollandia hadde/ daeromse inde haven gekomen waren bondense en 't vierde gesteyt/ 't selve was booz an en boven de knep van weder zjden tegens de steven/ daer het so hol en 't werck so verrot was/ datmer met duppen en lange messen tot aen't heght toe inne staken/ dooz dien dat 'et daer niet gedreven/ maer allen met een simpel Ceerken fraeyjes ober gestreken was/ datmen het niet sien en konde: sy hadden God te dancken dat het onweder 't welcke sy geleden/ niet op de Spaensche Zee gekregen hadden/ en het leck bonden/ 't waer anders te beduchten geweest/ dat sy't geen van allen na verrelt souden hebben / en sekerlyck in sulcken gelegentheyt zyn de Timmerlieden/ menighmael oorzaeck vander vrome Zee-lieden doot. Compacn kreeg inde volgende dagen eenige verberfchinge van Lant/ sond op den 14 met den Stuerman tot een verreringe/ een deel schoone Orangie Appel/ Annanesen/ Bonanesen met een Daerjen Byzantelijn/ booz de selve ontfingh hy wederom tot danckbaerheyt/ een Bat met vleesch/ een Ton met Goort/ en vijf Bossen Hoepen/ dit verkreeghen hebbende en boozt/ tot dubbelde vergeldinge booz hen te willen ruylen noch wel 100000

Zamoenen/ so hyse bekomen konde/ voer alsoo weder aen Boort/ doende mondelingh aen Compacn de behooyliche groete. Middeler-wylen dat Hollandia en 't lacht

en het Jacht doende waren om het lech te stoppen/so haeldense dagelijc water/
 waren oock doende om so veel Lamoenen aen het Boort te krijgen als 't moge-
 lijcken was: sy hadden daer het aenghenaemste legghen nter by desen Vriend-
 die hen so minnelijck met syn Geschut bejgent had/ mosten gestadig slagbaer-
 digh wesen/ met vziende Lonten by de Strucken/ de Soldaten in het geweer/
 zijnde ontrent een half myl ruynte tusschen beyde/ de Stroom lieper strengelijc
 in en uyt/en was gebavelyck om nu ofte van malkanderen op het Ijste vzyben/
 men kond wel bezoeiden wat slapen daer smachts omgingh/ want in seede dat-
 men op een verbarfende plaets leggende/ wel een dronckjen meer nam en hem
 verzolckten/ most nu een minder zyn. Staet wel te overwegen wat een goe-
 de Duyt-vrijster dat dese Ostindisch Vaerder boort hem was/aen dewelcke hy
 in 't lieve locken/vrijen en gewelt doen/niet alleeneen vbaeuwen maer soek een
 bloedige scheen gelopen had/ want hy'er seventien Dooden en niet minder Ge-
 quersten kreeg/onder de welcke hy selver in syn arm gewont was 't mocht hem.
 spijten dat soo een kostelijck Schip ontrent hem lach en noch meer dat hy'er de
 Kreebe boort/rupmen/en 't selve op die stede laten most/dat hy schreeft en beleet/
 dat sulcr Schram ter Vriendtschap gedaen was/ maer sy achtende goeden dagh
 Vriendtschap en datse van gheen Sehelm wat goedts te verwachten waren/
 doen hy de Kreebe gherupme had / quamen sijn Volck somtijden met Praeu-
 wen aen Boort/vzachten Lamoenen en ander Goetje/diese onder hun beken den
 op het Schip uyt deelden/ de Zee-roovers lieten witte Vlaggen wapen tot een
 teecken van Vrede en Vriendtschap (dan het wierde niet geloofst) het Volck van
 Compae aen Boort gekomen zijnde/ vzaeghde 't elckens waerom die van Hol-
 landia so sleghbaerdigh lagen: seggende geen noot van hen te sullen lyden sy en
 souden daer niet weder aen/ want waren al te onsaft begroet / daer op gheant-
 woort wierde/ datse sulcks Compae ter eeren dede/ghy mocht den Duppel sey-
 den se/ en geloofden niet aen als het wel reden was/ maer ghevzaeght zijnde
 sose ons genomen had/ hoe souet dan gheklaert hebben: antwoorden datse in
 dien gevallen op het Schip sestig Strucken van meeninge waren te leggen/om
 so doende Nephthunus vander Zee te blijven/en seyden wijders de acht kisten Belt
 soudense mede wel sijntjes konnen deelen/ maer wtere weder gevzaeght soo nu
 de Kealen van achten te licht waten hoe datset dan maerken soudent: gaben tot
 bescheyt sy soudent/ daerom geen krackeel aenverhren/ en malkanderen die on-
 der-weghen wel toe-tellen/ maer de Druyphen waren te suer/ en Keynaert de
 Boort kondtse niet besprijngghen/men begon hun somwil te hermannen en boort te
 stellen van hen sondig en Goddeloos leven/datse so menigh mensch ontwertelick
 en tegens alle billigheyt beschadighden/en nochtans daer van niet of te wepnig
 verberert waren/offse niet en dachten dat her Godt in den hooghsten Hemel sou-
 de moeten verdzieten: ende dat hy hun eyndelijck van een nietigh dingh de
 vnder-ganch bezorderen / jae als men ghemeenelijck seght van een Tuys de
 Keel laten af-bijten: want seyden se/ ghy zijt van Godt soo niet af-ghedwaelt/
 ofte dit sult ghy moeten bekennen/ hter op wistense noch ootmoedigh te ant-
 woorden/dat het haer van herren leet was dat het so langheduerde/ sy wisten
 niet waerse hun pardon soudent soecken/ waren van boort nemen uytter Zee
 se ghaen/ wanneer se vry en vranck daer uyt konden komen/ de Hoogh-boort-
 man/ die eens aen Boort quam om sijn Soon te besoecken / doen hy hem
 sagh ende sprack/ begon seer jammerlijck en bitterlijck te schreyen/ ende te wee-
 nen/

nen/ beslaeghe sijn ongeluk en quade gevalligheyt/ dat hy in sulcken staet gekomen was/ sijn handen te leggen aen de Wapenen/ om niet alleen die van Hollandia in het gemeen/ maer oock in het bysonder sijne vleeschelijken Soon/ die hy een hulper geweest was om int leven te komen/ het leven te benemen socht/ beklagende seer sijne misdact/ hier mochtmen sien een ootmoedigh weenen van Dader en Soon / dit wat gesanct sijnde / heeft noch uyt Daverlijcke mildigheyt sijn Soon een goet stuck geltz vereert/ en heeft deselve daer nevens noch aen de Scheeps-Oversten hoogelijck gerecommandeert/ met seckerere belofsen dat hy so haest het mogelijk was uytter Zee trecken sou/ nu waren de Schepen so Hollandia, Jaehr Grootenbroeck en Compaen met de sijne dus negen daegen besich met alles so veel doenelijck was af te maken.

Op den 14 van Julius schreef Compaen weder aen W. Schram, en sondt die met sijn Struerman met renige verwerschinge (als verhaelt is) na Hollandia, den Inhout van den Brief was dat hy den Heer Admirael na groetenisse een goeden dagh wenschte / sondt hem by dese een Waetsen Brande-wijn om aen de Swerten te geven/ (want dat Volck daer mede willich gemaect wort/ zinde seer genegen tot starcken brand) / als dat ledigh was soude hem geerne meerder senden/ had hy Wferwerk gebreck/ souden het laren wten wilde het de Heer Schram geerne by seiren/ had bytendelick de selven vrou by den Vrenger van sijn ne bereeringe/ alle de Hoepen sturen die te ontberren waren/ van Dleys en Gozt watter gesonden wter sou ten dancke betalen/ hoe meer dat men sondt/ hoe lieber/ doch het stont aende goede wille van hem Wybrant Schram het gene hy ontstugh (in die gelegentheyt) sout hy bergelien/ voorts was sijn Brief verongeluckt/ in diener rentigh dingh aen of in gebonden mocht wozden hem dienstelick behalven de Fockemast die hy voor sijn Bezaens-mast halen sou/ gaf daer toe oozlat om nae hem te nemen / en om te doen met het Schip/ en met alles watter aen en op was nae sijn geballen/ widders so het konde sijn/ wilde van daegh de Hoepen geerne hebben/ sulcks was het oock gelegen met Dleesch en Gozt op ho oge Drientchap/ het waer licht gekomen daer niet lange te blijven / hy wist op de plaers daer hy lagh geen Water te krijghen / en sulcks wterdt verhindert door dien de Heer Schram hem nter verroude nevens hem op de rechte Waterplaets te legghen/ hy most het dan op een ander versoecken/ verhaelde weder/ wat door een groot dingh dat het was de Rede te ruppen/ maer men most veel doen om rebens wil / het was beter dat een Tonck Mint schreyde van een oude man / achte de Heer Admirael oudt en hy was jongh (te weten ontrent 38 jaeren / boort hy en wist op de tijde niet meer te schryben / dan groete hem seer boeghder noch by dat Godt het al te samen wel segenen wilde / de Heer Schram met sijn geselschap/ en hem met al sijn rebellen hoop / eyndelijck ver socht dat men hem een Waetje met dun Wter wilde senden/ het soude in danck ontfangen worden/ was onderreckent :

Krijghende geen schriftelijck bescheydt hter op so heeft hy op den 18 daer nae met een Kanao en sijn Struerman Jan Symoncz Scruyf, by hem hebbende ontrent 6000 Lamoenen en andere kleynigheden / met een Brief af ghevaerdicht om die selder te leheren aen Wybrant Schram, van desen Inhoudt : dat hy verstaen hadt van een sijnen Gasten / die aen de Admiraels Boort ghebreest was dat de koop-man vermaende van de Lamoenen die hy boort henticden kroopen soude/ hy had sijn best gebaen om al te koopwen wat hy krijghen konde/ en sondt daer

Compaens derde schrijven aen W. Schram,

Klaes Compaen.

Compaens vierde schrijven aen W. Schram.

daer oer oock al wat hy had/ was noch in verwachtinghe van twee Canoes/ doch beducht datse niet komen souden/ hy had den eenen acht en d' ander vijf staven Messy op reekeningh gegeven/ in tegenwoordigheyt van den Coninck (van Siera Lionis) soo de Canoes noch quamen sou den Heer die altemael hebben/ hy was niet nieu booz al die Druchten/ die daer te Landt wiesfen/ noch oock sijn Volck evenwel verdozvensen al de Plaetsen daerse quamen/ oorzaeck dat sijn Gasten ryckelijck by 't Gelt en by de Wyndt-goederen waren/ en gewent waren veel te geven/ want schryft hy de Honden (nainelijck de Africaners) sijn so gestelt hoemensse meer geest/ goese meer hebben willen/ so de Lamoenen quamen daer hy ten andermalen om gesonden/ en half booz betaelt hadt/ soude hyse den Heer Admirael al te mael laten toe komen/ hy selver soude met de sijnen nter langher dan 's mozghens toe wachten/ was van meeninghe in Zee te gaen/ en de Schepen de eenen booz d' ander laten booz hy zepien/ dit sou wesen om mijn Heer gheen meer moepten aen te doen/ behoefse sijn Schip Hollandia niet gereedt te maechen/ verseckerde ten ander malen van liever-lee d' een booz en d' ander na af te baren (dit was noch op het quackel veentse ghesloten/ hoe wel de Bogel nter in het net wilde) hy had oock vziendelijck te versoeken/ dat hem vanden Heer Admirael mochte ghesonde worden een Klaes twee of tre drie booz sijn engert eten/ daer beneffens wat Water hem sou groote vzienschap geschieben/ had wel meer gebzeck/ maer midts by Hollandia een langhe Reys te doen stont/ daer toe veel van noode was/ soo derfde hy hentsieden niet lastigh ballen/ niet te min hadt noch so de Schipper so veel wilde doen met des Admirael's intwillingh/ dat hy hem konde helpen aen twee Indioq om sijn Schip kiel te halen/ en wat mardelyn om de Zeylen te vermaccken/ so schryft hy hem daer mede gherief gheboen konde worden/ souds sulchs met een danckbaert Dziendt hondent herre vergelden/ verseckerende ten derden male (maer ghehoove dat hy sulchs niet meende) soo haest de Lamoenen quamen souden die alle hem toe komen/ doch hy wachte niet langer als van dien dach/ meende mozghen soo het Gadt bellesden dooz te gaen/ die wilde hem en de Heer Schram behouden Reys derleenen/ en boozts gheben dat sy Ueden dooz-spoedigh in Indien mochte komen/ sondt een kleyne vereeringh aen den Admirael/ en soo het hem beliesde kont des Schippers Vrouw daer van mede deelen/ wgders gaf hem de groedt met al sijn Hert/ versoekt de Dzientschay te moghen ontfanghen/ datter gheen van sijn Volck in de Casuyt ghelaten soude werden/ dan die hy seuerde om met hem te sprecken/ hy was verwonderdt dat de Heer Admirael hem soo nederigh hiel/ dat al sijn Volck soo laet by hem komen/ d' een snapte hier en d' andere daer/ en sulche redenen die aldaer boozweelen van hentsieden waeren niet betamelijck te doen aen Heer Wybrant Schram/ en quamen hem Compaeen al te malen ter oozen/ Dzientschay soude doen so sijn Volck niet in de Casuyt ghelaten inderdt/ eyndelijck wenschte hy dat Gadt den altemalen wel segenen wilde/ en een geluchige behouden Reys derleenen/ was onbertoeckent:

Klaes Compaeen.

W. Schrams
derde ende
laatste Brief
aen Compaeen.

Wybrant Schram nae neggen daghen in de Siera Lionis ghelegghen te hebben/ en nu ghenoeghsaem klaer omme te betrecken/ van meeningh die dach het laetste Wader te halen/ en dan den 19 Sept te gaen/ schryft cito wederom aldus/ hy had het schrybens van Klaes Compaeen so die haestelijck af-ghebaert dacht was/ oock dareljck ontfanghen mette Lamoenen die daer neffens gingen/

gingen/wederachten hem daer booz/ en wenschten wel wat meerder gekregen te hebben/gelooft den nietremin dat hy booz die tijt niet meerder had konnen bekomen/maer also hy seker noch eenige Prouten met Ramoenen te verwachten die hy alsdan begeerde aen hem te senden/wer socht dat die van den selken about aen Boort mochten ghebracht worden / alsoose verstonden dat hy de volgende morgen ghesint was te verweken/het verzoek van twee ofte drie Kasen en andere kleyntheeden/wierdt hem met de Stuurman byzenger van den Bytsc gesonden/ die hem van al het geene booz gevallen was goet bescheyt soude konnen doen/waer aen sy hen gestelt hadde/ eyndigende deses wilde hem met alle sijn geselschap/nessens hunne eygen Dolck altesamen Gode bevelen/die hun het sackerlyste verlenen wilde/was gedaen in het Schip Hollandia den 18 Julijns 1626.

Wybrant Schram.

Also Compaen op 't bozigh schryven/en volghens des Stuurmans belofsen/dien selken about geen Ramoenen sondt/en sy ghereet waren hebben op den 19 des morgens hare Ankers gelicht/en sijn 't zepl ghegarn/ghebede Compaen ter eeren drie schoten/van hy bleef leggen/sp hadden tot verberstinghe ontrent 6000 Ramoenen met eenige Prangie van Kant bekomen daer van yder Persoon sa wel booz Hollandia als booz het Jacht 128 sluchd sijn uyt gedeelt/en dat booz 450 Personen/dit was behalven de Ramoenen die het Dolck op hun selben geplucht/en van Compaens Gasten gekregen hadden/dat mede een groot gemaal bedroegh/sulx datse den Almachtigen wel hadden te danken/booz de verberstinghe en so van de Zee-robers onslagen geraecht te sijn/sp waren alle te samen van gevoelen geweest/ datse noch eens aen de Peter geraecht souden hebben/waerender wel op ghemoedt/schoon datter niet anders dan een schadeloos Schip en bloed-stotinge van komen konde/op den 21 daer aen volgende/ was het seer onghesadigh weder/met reghen buyen en holle Zee/de Winden liepen van 'een tot d' ander haeck/sulx datse des smachts masten wonden/daer dooz het Jacht van hem verdwaelt / en dooz de danckere Lucht / midts het ober en weder gaen versterken wiert/waer dooz het selve van Hollandia verseyt sijnde/ is Compaen (loerende op die gelegentheyt) met sijn drie wel gewapende Schepen veer daer op aen ghevaren ; het Schip Hollandia was niet slagh-baerdigh/niet gereet stude op des Zee-robers komst/en swapende daer om op dat af wijckende hem onderruffehent tot slaen gereedt maken mocht/alle Soldaten en Boortgessellen moesten nae schryftelijck bevel / elck op heuren toeghevoeghde Plaetsen passen / oock op lijfstraffe was wel vastelijck belast / die niet dan tot nader ordze of te metter doot te ontruyen ; desgelijck hadden de Officieren dooz trouw belofsen hun verbonden op de eedt het Landt en hunne Meester gedaen niet af te wijcken/maer alle bljdt doen om de boozs Zee-roover te vermannen en upter Zee te helpen/twelcke eendzacht en verknopinghe sulcke moedighheyt onder het Dolck maecte dat se hy nae niet lie ver scheenen te wenschen als weder aen de man te komen/tot welcken eynde alle de sware Drucken van boozen na achteren wierden ghebracht (midts Compaen in de boozige sijt daer de meeste sozse gedaen had) sijnde geladen met alderhande scherp/als Krupsdallen / Iterringen / Hoeghelen / Afere Bonten / heele en halve schuyfrangen/ oock hadden se in de Siere Lionis menighe van draet-Hoeghels laten gieten/die onder de Soldaten uptghedeelt wierden / met bevel soose gheen Dolck horten en vernamen / datse als dan mette draet-Hoeghels / de Zeplen en het Want

Compaen
on 't Schip
Hollandia
af-icheyts
handelingh.

van de Zee-rooverij Scheyen schadeloos soude sehteren/wijders wānderer te-
 nige Soldaten inde groore Marjse gestelt om uyt Metale Bogel^r ver Duerp-
 len de byandt in haer Zeylen te brengen/ alle dese bereydsden haer den de Zee-
 rooverij in de Sierra Li na leggende/en in Hollandia komen de/ ghehoegh gesten/
 alsoo sulcks hen in den bree ten toon gestelt/noyt verborzen gehouden wiet/
 dus waerdygh sijnde/hael den al haer kleyne Zeylen in/wachtende den Zee-ro-
 ver/die met sijn dypen seer treffelyk/en in goede ordze wederom op hem af qua-
 men latende van achteren de Fransche/en van boben de Prince Blagh wāsen/
 eyndelyck quam Compāens Schip so na by/dat men hem verzaende/by vzaeg-
 de de Schijper van Hollandia, (die achter op het Schip stont) nae het Jacht
 die seyde dat het selfde dooz sijn wel bezeylthet booz uit gelooopen was/vzaeg-
 de wat hy so na te doen hadt of hy quam als Drient of Wandt? dat hy sulcks
 soude seggen/ hy gaf antwoordt van Drient te sijn/ en sodanigh te willen bly-
 ven/van om sulcks te gelooben/wiert hem geraden af te wijcken/het welck hy
 beoofde te sullen doen / hier op hebben se den anderen een vriendelycken dōnk
 toegedroncken/met een schoot vereert/en behouden sieps toe gewenscht/en de
 daer mee gescheyden/wach op de nae-mid dag kreeg hy 't Jacht Grootenbroeck
 in 't oogh/daer al wederom die van Hollandia booz vreesde/dat hem sulcks ont-
 maeten soude/doense hem sijn Cours sagen stellen/beraedt saegghden hem den
 gantschen dagh te volgen/en recht in sijn Vaer-water te houden/om soo wan-
 neerse by het Jacht quamen/ alle inddelen aen te wenden/'t selve te ontsetten/
 Compāen nadexende 't Jacht heester regel-recht op aen gehouden/ als Hollan-
 dia dat vernam/ slack hy/ en wā hem de loef af / sulcks van Compāen aenge-
 merckt sijnde/ als mede dat hy van het Schip Hollandia so kort gebelgt wiet/
 waer dooz geen half uur tot staen en tot vermeesteren van het Jacht konde ober
 blyben/ veranderde van booz-neem/en is tegens den abont booz Wint nae sijn
 Schout by Nachte gelooopen / alsoo die niet wel beseylt was / oock wiet de het
 Jacht des abonts laet uyt de stengen van Hollandia hoogh te loebert gheffen /
 en buyten perijckel geoordeelt/en sedert op de Keyse niet weder benomen. Het
 bleeck wel doen het Schip Hollandia alleen was/dat hy 't andermael wilde ober
 vallen/maer vant sich bedroogen/het tegenweer was te gereedt/ en geen booz-
 deel siende/beprisde Drient te wesen/'t welke hem spjten mocht/dat hy/hebb-
 ende dize kloecke Scheyen met Ammonitie/Bolck/en 106 stucken Gheschuts
 besien/en sulcken hupsen Dypdt / te weten/ een schoon Schip met 26 stucken
 (doch wel ghemant en beset met Musquettiers) heeft moeten verlaten/en met
 goeder ooghen aensien en ghedooghen / dat het selve niet een siveech om sijnere
 wel uyt den wech liep/ soo de Schijper op het Schip Hollandia getuyghet in sijn
 Jaernael hier meer gebelgt/ dat het is wel te bemercken dat Hollandia al
 booz setende sijn loop nam/en tot staen bereyde/sijn swaer Beschur nae ach-
 teren brengen de/ Compāen had hem nienschmalen laten beclupden/ Nephthunij
 en Wrester van de Zee te willen sijn / want hy hem oock beroemde aen hen-
 lieden/eens in het Canael onder een Vloot van 30 Scheyen/ so Hollanders als
 Engelschen getweest te hebben/die alle booz hem de blucht namen/ uyt ghefont-
 deert twee/die verobert inserden/maer hier deed hy niet op/ oozsaek dat hem al
 sehaefende belast wiert/ geen Oost-Indisch Vaerders meer aen te tasten/afte
 soude hadde Boonen leeren kaulwen/van dese rocht weet Compāen noch wel te
 verhalen/hoe dat het hem bequam/ en is hem meentghmael vernieuwt by an-
 deren

Na reden
 over het
 Schip Hol-
 landia en
 Compāen.

deren / die wat wy met hem spreeken mochten / by seyde wel / ja daer werd: n
 Doozten op gedaen als Hog-huyjs deuren / sovanigh was oock het grof Oer-
 schut dat men te Woort brocht / uyt alle dit doozige byengh ick my te buone /
 gelijck meer-malen geseydt is / dat hy syn Zee-rooven aen leyde na de woorden
 Polineus, met list en oock met kracht, schoon het hem beyde in de doozige vertel-
 linge gemist is / want soo wel uyt syne onderhandelingen als oock de Zieven
 kan men bespreuen son listigheyt en oleyperpen / maer was te seer daer over be-
 rucht / dooz de menigvuldige parten by hem so nu en dan gespeelt (als verhaelt
 is) en daerom was het ongelooft / hoe seer hy oock van vzienschap en trou sprak
 by de Zee-luyden in geest / en in de hartenen als verhaelt het achterdencken
 dooz 't sacht spiegelen aen anderen / had hardigheyt in de gedachten van ander-
 ren gemaecht / en nu was het met geen moy praten / en vziendelike besegenin-
 gen daer uyt te wecken / hoe dat Compaen hem meerder aenstelde van vziens te
 syn / de beloften te willen na komen / geen quaet te doen dencken / of te diergelijc-
 ke / hoe datter meerder op hem gepast wiert / dat nu syn gewelt op dese tyt aen-
 gelent / geen wenschelick gevolg had / was hem so seer niet te witten als het ge-
 luk / dat hem doen niet dienen woude / want selfs de gene die by hem tot Span-
 den gemaecht hadt / getuygden dat hy sich als een kloecken Zee-Welt in de slag
 betoande / als die in de Zee steyden wel ervaren was / en sulks was hy. Hadt de
 Heer willen verleenen, dat hy so wel met sijn doortrapte loosheyt als kloeck moe-
 digheyt, het Vaderlant meerder dienst, dan nu wel schade gedaen hadt.

Compaen hier niet op gedaen hebbende / keerde wederom te rug na de Doort /
 en vrschten onder-wegen noch een Schip ofte goeden Duyt / waerdigh gheacht
 ontrent 5000 Gulden. Dit was syn Buer-man Iacob Quick, komende met dit
 Schip rijckelijck geladen van Guinea voozkoopman / hy verbiel hier in syn han-
 den / en waermeer hy by den Zeeroover quam / wiert terstont bekent van Com-
 paen, die hem seer vziendelick verwelckomde / het haest gestoken hebbende tot
 de Cajupts Denster ofte Galderpe uyt / ende riep / weest welckom mijn goede
 Buerman, Iker hem aen Woort komen / en maecte het Schip prijs / so veel gelde
 by hem de Habuerschap / het oomende dat hy op't laetste nochte vziende noch
 vrant / noch van verre / noch van na by en spaerde / maer datter alles hem wel-
 lekom was / t gene hy slechts krygen konde. Iacob Quick had een Soon / Pieter
 Quick genaemt / by hem / sijnde ontrent 13 Jaeren oudt / dese was Compaen van
 meeninge by sich te houden / en seyde alsoo hy haest nae't Vaderlant toe wilde /
 sou hem selver te Huyjs beschicken / had een goet behagen in den Jongen / maer
 een wijl daer na van anderen beraede getwozden sijnde / seyde hy tegens den Va-
 der. Het is noch een goet Christe Mensch, bleven wy wat lange uyt, hy soud' ons mo-
 gelijk gelijck werden, wil ik kje seggen? hy soud' oock lichtelick, en metter haest niet
 veel deugen, het is beter dat ghy hem by u selfs behoudt, dit Schip bracht hy tot
 Salee, en was mogelick 't gene Ian Ianz, van Haerlem bereert wiert / met de 12
 Zepel Strucken / daer van geschreyen is hier te voozen.

De Zee-roover met sijn nieuwe Duyt Schip / en sijn Roof-Schepen quam
 wel rijckelijck geladen wederom tot Salee ten Ancker / daer hy vernam dat syn
 pardon gekomen was; want Abraham Valckenburgh bracht sijn eerste pardon
 in 't geselschap van Evert Cornelisz. Schipper van den Om-val van Hoorn. tot
 Salee, ten huise van den Admirael en Bentgados Ian Ianz van Haerlem, daer se
 wel een half Jaer nae de komste van Compaen ghewacht / en Heyn Aertsz, sijn
 halve.

Iacob quick
 van Ooltza-
 nen ghenom-
 men.

Tot Salee
 sijn pardon
 en vreemde
 handel.

halve Broeder prolongatie van het Parbon gebracht hadde/ doen bleef hy niet lange daer/maer socht alles aen een zijde te schikken/en voortz na't Vaderlant te varen/daer hy groot verlangen na hadde so hy seide. Middelerwijlen dat desen Zee-roover noch voor Salee lagh/bedreef hy vzeemde saken/want de Alcaide van Salee of den Stadthouder van 's Konings wegen/ of hy schoon so stoutmoedigh was/ dat de selve en die van de Stadt (hun houdende hy naest als een Republijque) de Konink van Maroca Mulai Zidan in 't laetste bluchten voor de Santo de Stadt weygeven dorst/ en met Beschut vande Engelsche versien hem daer uphselbt/nochtang most hy in 't afcrecken van Klaes Compaeu loeren/dat deselve als te pas quam/doch weynigh om hem gaf/ ja het hart had om hem in sijn Schip gevangen te houden/tot dat hy van alles volbaen was/ en gingh als dus toe; hy verkocht voor het laetste/en eer hy vertrock so Wassenaer verhaelt een Buijt van ontrent 50000 Guldens/welcke Penningen hy ontstuck/ naer bleef een schult open aende Alcaide van een goede Somme/en om die te krijgen sonder lange om den Chuyn gelept te worden/so noode Compaeu de selve Prietdelijck te gast binnen Scheeps-Boort/hy quam met eentgh geselschap/waterv minnelijck onthaelt/en wel opghedijcht/nae de maeltijde ghedaen was seide Compaeu (nu genoeg bereydt zijnde tot sijn vertreck van daer) de Heer Alcaide most soo lange by hem blyven tot dat hy sijn Geldeu volkomen had/ te wrent de restant van de verkochte waren aen hem: die tot bescheyt gaf/ soo veel contanten nu niet by sich te hebben/ soude hem van alles aen Landt volbaen/maer Compaeu daer op weder/dat hy soo langh in sijn Schip blyven most/tot datter een van sijnent wegen sulckx bestelde/hy hadde nu geen tijdt omme te wachten/most nu na 't Vaderlandt/'twelcke van hem so lange begeert was. De Alcaide sach en deest van geene wegen/ doch al sijn soet sluyten ende se schoon sijnen help niet/'t most wesen/dies watterter gelt uijere Stadt gehaelt/bestaende in scalen van achren/de selve liet Compaeu al te malen beproeven/en steken/om te weten of het supber Silber waer/maer ter begen doozsocht hebbende vande de meeste Welkon Silber/van slecht Alot. Waer ober seer verstoort/hy de quade de Casjupts venster uytwaterp in 't water/ seggende soe en bedrieghdyer gheen andere mede/ eenige vielender in de Woodt/en wierden van de Watroosen geknapt of wegh genomen/de andere gingen verloren/watter hoovers om gedaen en ghepraet wiert/de Alcaide most ten vallen betalen/dat eer hy uyt het Schip mocht/sonder langh te beyden/betaelt zijnde/ liet hy de selve nae huns varen/ en van sijn eygen Walck dienen/ op datter gheen van sijn Wolck aen Landt ghehouden soude worden/gaf hem daer op eenige eersjoten toe. Compaeu hadde loofsheyt vande Alcaide, en van de Barbarische Partien of Wooren soo wel beproeft/dat hy het hun nu op het scheyden vyz suer bekomen deed/so deed' hy redderen de meeste saken van sijn ongeredderde dinghen. Daer was oock een Jode van Salee die met sijn slaef aen Boort quam van desen Zee-roover/terwijlen de selve in onderhandelingh was met het Boortvolck/nu soo hadde de Slaef sijn Watroon bepraet om sulckx te doen/alsoe een van sijn Bloedt verwanten hem beloofte hadde/alsoe wilden vertrecken na het Vaderlant hem te sullen verlossen/gelijckse alsoe nu op het vertrecken lagen/ hzeesende anders datter niet uyt vallen soude/ en mogelijcken de Iode het gaerne wretten eersten bequaem. In 't Schip gekomen zijnde/ wierdt gesproocken ober de prijs en eyndelijck verdrag gemaect/men begon het vantsoen-gelt te tellen/ middelerwijlen quam Compaeu

Den Alcaide
wordt ghe-
dwongen
tot betalinge
en hos.

Een Salese
Iode bedro-
gen.

paen en Schouten/daer hy pers wat te doen mochte hebben; stende nu dese Die-
den besich met Selt te tellen/ so vzaeghde hy henken watse doen wilden? men
dof tot antwoordt/dat de Slabe daer regentwoordigh gbelost was van de Iods
dooreen seckerere Somme/ wat is dat? seyde hy: ick en heb hier gheen Slaven
binnen Boort/al dit Volck en mijn Landts-Iuden sijn vry / ghy en sulter mijn
geen gelt naez tellen op de hoogste ongenade/want hy is hier alreede loszde Iod-
de begun veel waozden te voeren/ en moghelijck meende hy dat hem Compaen
soo veel toe geuen soude als te vozen/ maer die seyde den ick hier met Christus
Derraders gequelt? grijpt dien Hont/en werpt hem byten Boort: het welcke
van eenige rauwe Gasten ter stane na gekomen wierdt/maer de sommighe nie-
delijden hebben de met dien rampsalige/ crachten hem uyt het water/ en vzaegh-
ten hem half doot nae Tant/soo datmen wel seggen mocht: dat des eenen scha-
de het welvaren van de andere was.

Wel haest vertrouwen doen van Salee, om de Heers na huyt te bezorberen /
met sich nemende de Persoonen booz gbedacht die hem sijn pardon behandight
hadden/te weten: Abraham van Valkenburgh, Evert Cornelisz. van de Omval, en
Heys Aertsz. sijnen Broeder/voense nu ter maeltijt gaen souden en saten om te
eten/so namen dese Vieden de Hoeden of om God de Heere aen te roepen dat hy
de spijse wilde zegenen/maer Compaen die vzaeghden gen (die nu al aen het eten
begon) wat doet ghy? waer om en tast ghy niet toe? wy hebben de goeds God aen
geroepen antwoordense/op dat de Spijse ons wel bekomen macht; O! seyde hy,
dat is niet van noode, onse lieven Heer is wel in twee Iaren in mijn Schip niet ghe-
weest: ach seyde Schipper Evert, hoe spreekt ghy doch so qualijst: wat eenen el-
lendigen troost is dat? ick segt antwoorde Compaen om dat wy booz twee Ja-
ren het Testament/be gebede en Psalmboeckten byten Scherps Boort hebben
gewoopen/en sebert alle biddingen en dankingen op geseyt/ daer en is niemant
die Godt aenroep / so reken ick dan dat de Heere niet in het Schip is / of ghe-
weest is in de twee Iaren. Och hoe verre komt den mensch dooz de verhardin-
ghe der sonden/ doch men kan het nemen/ dat Godt van de Sonbaren wijcht / we-
ghelijck hy dooz een van sijn Dienaren seyde/van het Israelitische Volck / we-
hem wanneer ick ben van hem geweken, en O Israel u sonden scheidt u en uwen
Godt van malkander. Daerom en was het niet vzeemt dat hy seyde sonder Godt
te sijn / want in handel ende wandel verhoonde hy datter hy hem gheen Sobys
vzeese was/noch oock by sijn Volck/levende als sonder Godt.

Met sijn Schepen komende entrent Teruan, niet wijdt binnen de enghte
van Gibraltar, vondt daer twee Schepen uyt dese Landen (onder welke de eene
een Zeelander was) het Volck van sijn Schepen quamren somtijden by de an-
deren/desgelijck die weder aen het Boort/eenige van des Zeus Officiers/had-
den aen de Officieren van Compaen gepresenteert wanneer den Admirael maer
wilde/ sy konden hem lichtelijck doen hebben seyde hare Schepen / des daer
boorens te ghenteten eenen goeden penningh / na de waerdye van den Bypdt/
wannier nu Compaen die wierdt bekendt ghe maecht / en dat sijn booz noemste
het licht om doen booz-stelden/so seyde hy datmen die van de andere Schepen
oock moesten bekent maechen/ alsoo desen nieuwen aenbangh 't ghehele Coy-
nus geraecte/ want oock daer booz 't pardon vernieticht soude sijn/waer uyt
volgen moest/ dat het hen de nu sekerre genade in een seer onseckerre verkeren
soude/niet te min sose 't wilden horn/hy mede so niet/wag't hem enen veel/tot
sien

Compaen
Atheist of
sonder God.

Bekorslij-
ken aenlag-
ontrene
Teruan.

dien eynde schreef hy aen die bande andere Schepen/ een koort ontbodt/ in was ontrent van desen in hout. Waerde Vrienden en brimnde Kinderen/ dooz tegen woordich is ons aengeboden de twee Schepen die hy ons legghen van haer eygen Volck/het welcke ons lichtelijck om te verkerghen soude sijn / wantmeer ghy dit sonder willen in gaen/ een goeden Vurt sonder lys ghebaer / het welcke is beantwoorden hy wilde maer gebieden / sy souden sijn ghebodt nakomen / als dienst-bereyde Kinderen behoorden te doen aen Vader ende Capiteyn / ende middelerwijlen dat men den aenbanck haest meende te maken quam Schipper Evert Cornelisz dat te verstaen/die hem daer ober seer ontsette/wel wetende dat al sijn gedane moepten van wegen 't pardon van al verloren was/ hy ghing hy Compaen en bad niet schreyende oogten (so hy my selver verhaelt heeft) hy wilde doch soodanich voozemen achter wegelaten / wist immer wel dat 'er pardon daer mede gebolcort/ ende daer na de genade gantsch uyt soude sijn/ die nu wel veel moepten en kosten waren verkerghen/ want dit doende soud, de laetste dwalinge erger dan de eerste sijn. En daer was oock alrede een machtige Ploot Schepen onder den Admirael Lourens Reael uyt Hollant booz handen om hem op te soecken/en sulcx was waer/want Compaen hadt nau vier dagen van Salee gheweest/ of de gemelde Admirael quam aldaer om sijnent wil/ haddense malckanderen besegent het soude heet vande Rooster gegaen hebben/dies Evert Cornelisz, so lange niet bidden en smeeken aenhseld' dat Kompaen hem de hant gaf/ beloofde en seide datter geen onbeyl soude gest hien/hy wilde hoe eer hoe liever sijnen weg na't Daberlant/na Drou/Itaderen en Vrienden bevoorden/schreef aen sijn Volck/ dat hy van sinne verandert was / om ghewichtighe oorzacken hy het selve na laten most.

Yrliche lichte
te vrouwen
bekomen ha-
ren loon.

Onder Yrlandt komende / daer hy in't begin sijnere Zee-roberyen soo dichts wils hadt geweest (om aldaer eenige verbarschinge te bekomen/en tjdinge van het verlangen sijnz pardons/geraecte ontrent een seckere Haven/daer hy het Ancker vallen en sijn Booten nae Landt toe roepen liet / om eenighe nootdrus-ten te doen in koopen/ de Marvasen ter plaerse ghesomen sijnde / sochten niet alleen Dituale/ en wat anders meer van noode mochte wesen / maer oock de wil van eenige lichte Vrouwen / die verstaen hebbende dat de Zee-rooberg daer laghen/ van Gout / Silber en Kleynodien wel versien/ haestelijck in een goedt geral haer nae 't Boort begaben/ om wat te verdtienen/ sy wterden oock niet te rugge ghesonden booz en al eer dat men van Venus werck versadicht was / en Compaen geraden docht niet langer te vertoeden/oy dat niet de tijt van sijn pardon uyt sijnde/hem nseuwe moepten en kosten soude geven/ daer toe Schipper Evert althit seer hart aendrongh/ en de saecke beverde / dies wierden de Voelckens weder in de Boot gelaten/en van eenige rauwe Gasten na Landt toe gheboert/ Evert Cornelisz begaf hem aen 't Roer (so hy my verhaelt heeft) teghens Strand' aen komende / soo begonnen de maets booz eerst al het ghelt dat se bekomen hadden haer af te nemen/en niet tegenstaende dat de Voeren schreyden/kerinden / baden / vloekten na dat elck ghebeert was en gelter geen barmhertichghet/het loon wiert geoordeelt na de verdiensten, Compaens Voeltse nam haer toeblycht hy Schipper Evert die haer rade kuyten Boort/ende dooz het Water een sijn-wegh te lisen / gelijckse dede / ende raecte alleen ongemolesteert by tot heure middel nat sijnde / de andere wierden haer Itederen tot hy nae aen de middel af ghesneden / en soo niet bloote Willen op Strande gejaeght; dat een

dat een deerlijk klagen en een wonderlijk Schoufpiel gaf/ de Boot weder gekeert en aen Boort gekomen zijnde/ verhaeldemien dese Hystorie in het schip en seiden hoe dat se de Hoeren upt gestreken hadden / het welck by den meesten hoop een groot lachen verwekten/ Compaeu verstaen hebben de dat de sijne vyz getaecht was seide so ist dan wel/ ander sijn wonder een quaet huys gelegen hebben.

Hem wozde hier ontrent dooz eenen Mr. Ian Quenoy, veertien dagen verlan- ginge van sijn verdon behandigt/en dooz de Hollantsche gack seplende had noch vier dagē respit/s/ dooz 't Vlie komende ontdeete hy sijn presentie/maer eer hem binnen zaets begaf/so vaerdighe hy een man af/die tot Medenblick trae en hem 't p. r. don ter plaerse daer bestelt was quam halt/daer op seide hy met sijn drie Schepen binnen op 't eene was hy met sijn Broeder Heyn Aertsz. en Evert Cornelisz. sijnde de Omval van Hoorn, de gemelde Schipper Evert by Vlo de Maro ont- noemen/als verhaect is/ dat op 22000 Gulden gheschat wierde/toekomende Ian Dirkz Deugt, die met Schipper Evert veel maenten gedaen had om 't schip tre- derom te krijgen/sijn pardon hevozderende / op 't tweede schip was Iacob Klaesz als Dice Admirael/twee saren mer hem gebaren hebbende/'t Schip was upt de Straet gekomen/ met Candische Wijnen gbeladen/daer van tot Dan zigh twee derdendeelen/en tot Enckhuysen het ander derdendeel behoorde/'t derde was het Geneesch schip/ na de Kruft gaende van hem genomen/ de Witte van Rotterdam was 'er Schipper op gheweest/ dese drie schepen wierd' peder wederom bestelt op een van de Schepen lagen negen stucken die Pieter Evertsz ontnomen waren die bequam hy oock wederom. In het Vlie verliet Compaeu al sijn Schepen/en quam recht op Sparendam aen (schryft Walleaer) sommige segghen dat hy om seckerheydt sijn Persoons dooz eerst noch in stilligheit nae Vyanen trock/tot datter naerder versekeringh/upt 's Graven-hage quam/doen trock hy doozts nae den Haghe, alwaer hy sijn boertal dooz de Prince van Orangien dede/en sijn Excellentie doozt vergunde Pardon aen sulcken Rebel verleent/ in presen- tie van de H. Woog: Heeren Staten Generael bedauchte/men seghr dat hy een goede party onghemunt. Soudt den Prince vereeren wilde / doch dat de selve het af-sloegh/niet willende hebben van de gerooftde Goederen/ segghende daer waren wel anderen die het wel hebben souden willen / en het beter van noods hadden/ gelijck niet meer dan al te wel bleek / want veele byten het Hof (ick swijge van hem) maectender geen swarigheyt van/soo hy naemaels selver gheringhe/niet wetende hoe hy dra genoegh upt den Haegh ghevaren soude/ want hy na een peder daer toe liep als tot een algemeene Bunt/daer na quam hy op Oost-zaner Overtoom / en doozts met een goet gheral van Volck in een groote Schuyt langhes de Bou geboert na Huys by sijn Volck / die noyt ghe- dacht hadden hem wederom te sullen sien / van dit waren wy mede aenschou- wers / doen ter tijdt tot Oost-zanen weseude. Terwilen hy hem in sijn Huys ontbriekt was hy ghestadigh met twee weerbare Persoonen verselt/niet min- der als hy gewapent / en hadt altoos twee Pistoolen geladen achter sijn deur leggen / op welke hy sijn retract al wandelende nam / als hy van veel ghes- selschap besocht wierdt/dese Wayenen leyde hy dach nochte nacht af / in ghestadighe breefe zijnde van d'een of d'ander ober-ballen te wozden / nae onse beste kennisse hadt hy drie Persoonen in het eerste by sich / d'een was Wil- lem de Vries. die van eersten af by hem gheweest was / en doer na tot Oost- zanen trouwde/ d'ander wierde Agge ghenam:/ mede een Vries/ eerstmael

Compaeus
Scheepen
komen bin-
nen 't Va-
derlandt, en
wedervaren.

Compaeus
t'huys zijn
en wederva-
ren tot
Oost-zanen.

zijn

sijn Casuyt-wachter geweest/in sijn boornaemste Dienaer/dese onderwees ick
 veel inde schijf-konst by Mr Pieter Kas, stierf weynig jaren na de t'huyskomst/
 de derde was een Fransman/en dese alle drie wel gestelt om op hem te passe/niet
 te min sley Compaen somtijden alleen sijn vermaek nemende achter de kerck/
 daer een Vaen ofte Cingel met Boomen en water omcingelt was/alle dage wat
 breechts van kleders an hebbende/dat hem des onschelicker maecte / komme
 de van sijn wandelplaets/sley hy door onse school d'eene deur in/d'ander weder
 om uyt/terwijlen wasser nauticx eene die opkijcken dorst/elk was booz anderen
 te lesen besich. Hy is nu een man van otrent 70 jaren / en doen hy t'huys quam
 van ontrent de 40/lang van gestalte/en manhaftigh op sicht/ser wel sprekende/
 met groote voorzichtigheyt sijnen handel verzwijgende/mede deelende die so so-
 verlijck aen sijne bekenden. Het Disschen is tot op dese tijt sijn grootste verma-
 kelijckhejdt geweest/verdrivende daer mede buyten twijffel veel quellinge des
 gemoedts/en inde eerste jaren was t'sen handel hem goet/omnie te ontgaen het
 versoeck van so veel hondert menschen/van welke tot hem quamen van hooge
 en lage staet/als vrenden/en die het niet anders meenden dan van hem in hare
 schade eenige vergeldinge te ontfangen/die hem vrendelijck besegende uyt oude
 alliantie/kennisse/en handeligen/waer onder niet de minste en was een Booz-
 ruges/die hem besoeckende/als een Broeder om-helpe/andere die hem we-
 der in regen deel alle smaet en Injurte sochten te doen/soo veel als sy konden.

Een seker Buyzman van Egmont op Zee, daer in de voorzige discoursen van
 vermelt is/ quam tot Oostfanch, en Compaen tot sijnen huys besoecken/gebens-
 de hem de oorzack van de komste te kennen/en dat hy geen Selt vande Admi-
 raltey tot Hoorn hadde konnen krijgen/van wegen de Haring; Compaen hieft
 hem met een schoon praetsen op/ dan ergens te doen hebbende/ heeft sijn Buyz-
 vrouw uyt mede dogen/obermits hy klaegde/ niet regens de schade te mogen/
 hem vier goude Rijders vereert/en eens toe geschoncken/niet te vreden zijnde/
 bleef tot dat Compaen weder binnen quam/des begon op nieu te klage/en seyde
 dat de Haring doen op een seer hoogen prijs was/en dat het niet en konde gaen/
 geen meer daer booz te sullen hebben/hier op vzaeghden hy/hoe veel hebby dan?
 de Disscher haelde de vier goude Rijders booz den dagh/en gaffe oock Compaen
 te besien/diese terstont in sijn dieffack wech stack/en seyde nu niet te sullen heb-
 heb/stelde hem gantsch verstoot/en wilde se niet weder geven/hy trock dien ey-
 genste dach met sijn Vrouw/Kindere/en een dienaer na Sardam, gekleet in t'root
 Scharlaken met silbere Passamenten/niet vergetende ghewapent te zijn met
 Dinstolen en ander geweer/de Disscher-man gingh mede/en houten onderweegh
 met malkander/onder andere verhaelde de Egmonder, hoe gebarelyck / en met
 wat moeyte hy met sijn Disscherij de Zee houtwen most/dat se veel zwarigheyt
 hadden/ veel ongemacken uytsonden/en gevaer des levens leden/door de quade
 tijden/daer men t'Wolck buyten boort wterp/ t sou hem doch gelieven sijn staet
 te willen in-sien/en't gene hy gekocht had/vergoede/Compaen seyde/hy had oock
 groot ongemack geleden/en ongelijck meer dan de Disscher / en so wanneer liet
 wederom boozviel sulke abonturen te soecken/wilde liever te Lande beginnen/
 en hoe vzaegde de Disscher? een Kuyter worden/en de Dings van Oranjen diens
 antwoorde hy/maer daer en sou/seyde de Buyzman/so groote Buyten niet by
 vallen/ als ghy wel ter Zee gekregen hebt; oock meerder rust sprack Compaen,
 ghy klaeght van onghemack / ende ick heb meentelijmael booz een uer twee ofte
 drie

Een Buys
 van weder-
 waren met
 Compaen.

Dize slapens dat se op mijn passen/ groot gelt moeten geven/ en in gestadige sozge
 moeten zijn/ niet alleen booz anderen/ maer oock booz mijn eygen Volck/ utwe
 ongemack is maer tweelde gheweest by het mijne/ en als ghy wakende wierdt/
 vragghde de Disscher? dan antwoorde hy/ most ick op mijn selven passen/ en dat
 met goore bekommringhe/ ick hebbe daeck ghewenscht/ inne siende de groote
 onsekerheyt mijnes Stadts/ dat ick niet meer dan met dize of met vier duysent
 Gulden in vyz-heyt/ en in mijn Vaderlant by Vrouw en kinderen mochte zijn/
 en de gerustheyt genieten/ hoewel my de Overbloet van Rijckdommen/ en koste-
 lijckheden genoegsaem toe vloepde. Dit hoorde de Disscher met verwondering
 aen/ en begon 't ongemack van de hare/ daer schier soetigheyt by te rekenen / de
 Secretaris van Oostzanen was op 't Weer of Kerk-pad mede by den hoop geko-
 men/ gingen in de Herberg vande Dalch/ daerse eens om dronken/ doch Compae-
 n hiel sich al wandelende/ en de Buisman verviel metten drank wederom op sijn
 oude Terr/ versocht dat hy booz het gene beloofst was/ beralinge wilde doen/ hy
 konde ofte mocht niet regens de schade/ en wist niet wat de Kneeder te seggen
 hadden/ maer daer viel niet af/ hy seyde recht upt noch int geheel noch ten deele
 daer toe te willen verstaen/ mocht sich vernoecht houden. Wildt de Kneeder het
 schaeysel van sijn nagels niet geven/ hadde niet mede te doen: van meer dan
 350 Schepen was hy meester gheweest/ en doost de Schippers en Kneeder daer
 van noch wel ander d' oogen sien/ Wat is doch/ vragghde hy/ u deel in de Kneeder
 geweest? dat was al booz my/ antwoorde de Disscher/ is u part/ vragghden
 hy noch een mael/ wel 20 of 30 gulden? wat moete hebben? waerlick indien ick
 die aen u geven soude/ ick wterpse liever daer booz in de Zaen is benter genadelick
 afgekomen/ en 't was doen oock burten utwe giffinge/ nu wel aen komt eens in 't
 doozgaen van Oostzanen met u Soon/ ik sal hem een vereeringe doen dat ghy my
 bedancken sult/ met dit seggen liep hy nae achteren in een Derrreck / de Disscher
 vermaent zynde van Compaeens Vrouw/ en de Secretaris Iacob de Graef sulcks te
 willen doen/ dat hy doch in het kas van vergoedinge/ daer toe niet en sou willen
 verstaen/ hy soude Compaeens raer volgen/ en komen eens aen als of hy van we-
 gen de Varing niet en quam/ 't soude hem booz seker wel doen. Hy nu wat berey-
 hter mede gepaert/ zijn op het leste de beste Vrienden gescherden/ waerom oock
 Compaeen siende dat hy vzoelyk wiert van den dranck/ seyde siet mijn goede Dis-
 scher-man/ seven ofte acht dagen na dat ick van u scherden/ doen nam ick wel
 sijn Schepen op eenen dagh/ en soude het utwe niet hebben laten varen / sonder
 mijn wille daer van gehadt te hebben so ick doen noch deedt. Sekerlyck seyde
 de Disscher/ ick hadt by u gebleven/ en mede Burt ofte slagen gekregen.

Du sullen wy eens de sake besluypen met het droedigh wederbaren van Heyn
 Aertsz de Zoeder van Compaeen. die hem beele saecken heel dienstelijck hadt ge-
 weest/ en eyndelijck verongheluckte mer een groote schat hem Compaeen toe be-
 doozende/ hy font sijn Zoeder na dat hy acht weken te huys geweest was/ met
 een Schip op Oosten/ hebbende by sich veel kostelijcke Waren en Goederen seer
 vogen prijse/ daer de selve een groote somme Gelds booz kreeg/ heerde te rug-
 ge van Koninxbergen. met den Schipper Klaes Klaesz Waterhont van Durger-
 dam in 't geselschap van eenige ongemonterde Schepen met een Conbojer van
 Hoorn daer eenen Capiteyn op was by genaemt Schellinhou, ontmoete hun in de
 Noort zee twee Bupnikkers/ van meeninge zynde eenige Schepen aen te ref-
 fen (het was op een Sonnedagh smorgens/ en ontrent Doggerstant) de Con-
 bojer

Heyn Aertsz
 Compaeens
 Broeder ver-
 ongeluckt
 met een
 groote
 schat.

bofer d'zdeg sodanige sozge/dat hy de Dypkerkers belette yet waerdigs upt te
 voeren/warrom sy dan sijn wederden/hem met schietse schadeloos te mank/erft
 liep d'zen hem ter zjden/en leyder de gantsche laeg in/en doen de ander i/gelyk
 meermalen geschiede/daer tegens hy sich manlyk weerde/datse niet tot haer
 hoo;nemen konden komen eer den dag verlopen was/de Convojer had een lecht
 in Schip/en Water in de Ballast gekreegen. De Schepen liepen in der nacht
 elk haer best wech/s morgens bevond den een Dypkerker hem van d'ander
 af-gesteken) op den dagh/hortwel de Dypkerkers op't schieten weder by mal-
 kanderen gekomen waren/heeft Capiteyn Schellinghout het onheyl aen de onse
 belet/de volgende nacht/terwyle de Stuerman vande Waterhont (so hy my hers
 haelt heeft) doende was om het licht achter op te brengen/isser een Schip geko-
 men dse hem midden op 't lijf seplde/dat'et alles aen sicken scheen te vreten/
 hier ober riep men datme sinkt wou/alle de Matrosen vande Waterhont spron-
 gen ober (behalven de Schippe-/Hoogboot (sman en de kock) meynende behou-
 den te zjn/ooch so sprong Heyn Aertsz ober; maer wat was het z ober synde/so
 bevont men dat het Schip her welke hun ober ghezeyt hadde/en de Vale Hen
 van Hoorn genseint/warelycken sonck/mits de houten aen de Borgh van de
 Streven afgehoeken/'t Schip daer door haestelik te gronde gink/doch op't hout
 dat het in had/noch boven water hielt: eenige van 't Boots volk/waer onder
 Heyn Aertsz mede was/raechten weder in de Boot om't leven te salveren/maer
 bevindende dat de Vale Hen niet geheel onder mocht/en sy van't ander niet veel
 gesichts hadden/ook geen hoop dat'et ongesonken bleef/sack ten wederom in de
 Vale Hen te komen/her welck twee geluckte/ onder anderen ooch de Stuerman
 dese greep de Besaens schoot/waer door hy'er weder in quam/maer Heyn Aertsz
 greep tot de tontwen te kort/blybende met sijn handen aen 't barg-hout hange n/
 twee upt'et schip meenden hem binnen te halen/dan was heuliede te getwichtig/
 en mits de Zee by vol schoot/quammer een golf die hem weg nam/sonder dat se
 hem sagen boven komen/'t vermoeden was/dat hy een hopen Velt om sijn lijf
 gebonden/en elders in sijn kleederen versteken had/dat hem soo veel te meerder
 oozsaek tot'et haestelik neder sinkt gaf/hy was te vozen besonderlik besozgt ge-
 weest/dat de Dypkerkers hem nemen soude/en moest als dan alle de Dijkdom
 verzozen gaen/en dit liep nu arger af/niet dooz Compaen maer dooz hem: Klaes
 Klaesz Waterhont, met sijn dzen quamen behouden in 't Vlie, tot verwondering
 van al die't sagen/en hun avontuer vernamen. Die op't gesonken Schip kon-
 den niet bedencken hoe datse ghebergh en behouden mochten worden / doch de
 Heere versach het/want in den Morgenstont bedoghdense een Soejer/dooz on-
 weder daer ontrent verballen / die op hen-lieden aenkomende een verlossinghe
 maekte. Van't Schip de Waterhont was nergens in't oog/meynende dat de dze
 man met het schip al om den hals waren/maer bevont anders. Kortz daer nae
 quam Claes Compaen selver aen Doozt vande Waterhont, de kist met gelt en goet/
 versekerende en versegelende. Sp't welck wy tot een stotreden dit noch seggen/
 dat hem zedert ooch vele veranderingen over gekome synde/so met sijn Soontan
 Compaen die op de Zee (om heel veel kostelikhheyt te verhandelen upt was) ver-
 gingh/ als ooch met Nieden die hem van alle kanten so plusden dat hy so men
 seght nu wepnigh Bederen in sijn nest behouden/een oudt man getwozen is/en
 mogelijck op het laest slecht mer een Slaep-Waken/ en houten Dood-kist eer
 verden bestelt sal wozen nemende alsoo op dese Werelt een.